

ชีววิถีบนพื้นที่ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

โดย
นายวรวิทย์ จันทร์ณรงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชีววิถีบนพื้นที่ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

LIVING IN A CHANGING WORLD

By
Mr. WORAWACH JANNARONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Fine Arts Program in Visual Arts

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2015

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ชีวประวัติบนพื้นที่ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป” เสนอโดย นายวรวัช จันทรณรงค์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ ว่างบอน

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ วิโชค มุกดามณี)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ รุ่ง ชีระพิจิตร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวิน เบียดกลาง)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธณฤกษ์ ทิพย์วารี)

...../...../.....

55001207: สาขาวิชาทัศนศิลป์

คำสำคัญ: ในอนาคต / สิ่งมีชีวิต / สิ่งแวดล้อม / การดำรงชีวิต / เอาตัวรอด / คีร์น / ผกผัน

วรัช จันทรณรงค์: ชีวะวิถีบนพื้นที่ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป. อาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์: ผศ.ไพโรจน์ ว่างบอน. 81 หน้า.

นำเสนอเรื่องราวและเนื้อหาสะท้อนการเอาตัวรอดของสิ่งมีชีวิตในภายภาคหน้า
ที่สิ่งมีชีวิตต้องคีนรนเพื่อรักษาเผ่าพันธุ์ในสภาวะที่ผกผัน จากการสร้างผลกระทบของคนใน
ปัจจุบันที่มีส่วนเร่งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของเหล่า
สิ่งมีชีวิต ที่ต้องคีนรนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและรูปแบบกาย วิวัฒนาการตนเองให้สอดคล้องกับการ
เปลี่ยนแปลงไปของสิ่งแวดล้อม นำข้อมูลเหล่านี้มาอ้างอิงและผสมกับจินตนาการ เพื่อคาดคะเน
ภาพความเป็นไปที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แล้วถ่ายทอดเป็นผลงานจิตรกรรม2มิติ ด้วยรูปแบบการ
สร้างห้วงเวลาแบบมิติทับซ้อนมิติจากการทำเทคนิค เพื่อรองรับจินตนาการของการสร้างสรรค์
ผนวกกับการถ่ายทอดทางสัญลักษณ์ทางภาพและมุมมองรูปทรงที่ยืด หด ย่อ ขยาย บิดเบี้ยว เพื่อย้ำ
เตือนถึงการดำรงชีวิตที่อยู่ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนไป

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา .....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....

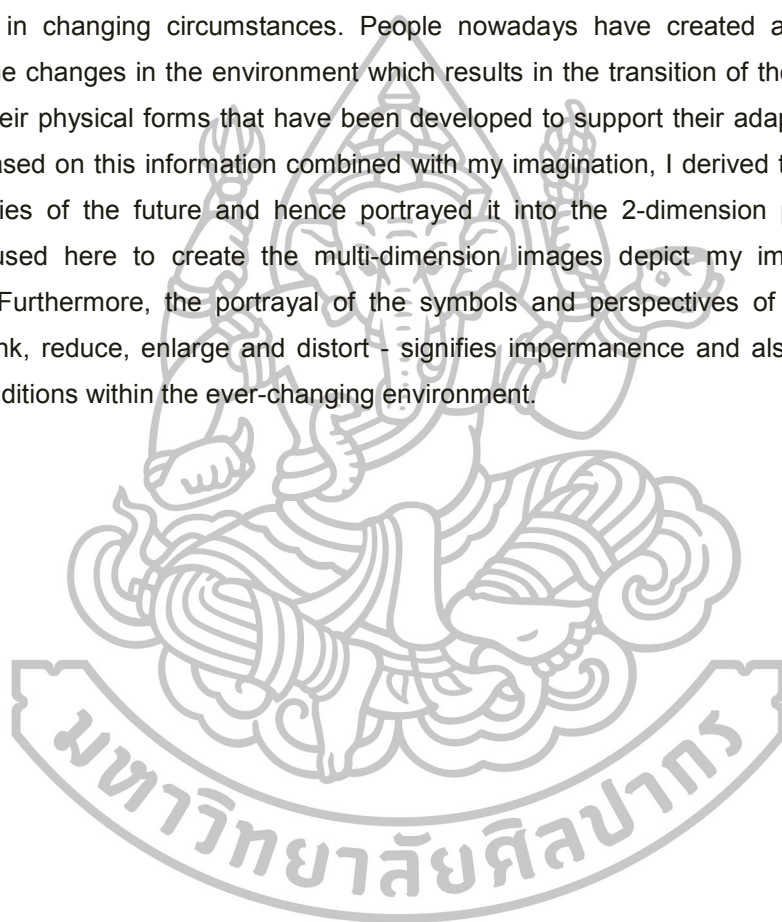
55001207: MAJOR: VISUAL ARTS

KEY WORDS: LIVING / CHANGING WORLD

WORAWACH JANNARONG. LIVING IN A CHANGING WORLD. THESIS

ADVISORS: ASST. PROF. PAIROJ WANGBON. 81 pp.

This is the representation which reflects the adaptation for survival of the living things in the future. These living creatures will need to struggle to procreate and protect their own breeds in changing circumstances. People nowadays have created an impact that speeds up the changes in the environment which results in the transition of their ways of life as well as their physical forms that have been developed to support their adaptations to this transition. Based on this information combined with my imagination, I derived to guesstimate the possibilities of the future and hence portrayed it into the 2-dimension paintings. The techniques used here to create the multi-dimension images depict my imagination and innovativity. Furthermore, the portrayal of the symbols and perspectives of the images – expand, shrink, reduce, enlarge and distort - signifies impermanence and also emphasizes the living conditions within the ever-changing environment.

Program of Visual Arts

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature .....

Academic Year 2015

Thesis Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

ครอบครัวที่ให้ชีวิตที่พึ่งพาและช่วยแก้ปัญหาในยามจนมุมทุกยาก ในยามที่ชีวิตมืดสุด ผมไม่เคยสิ้นหวังในครั้งผ่านพ้นขอขอบคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ คงมีสักวันที่ผมสามารถยืนอย่าง มั่นคง และมีโอกาสเกื้อกูลช่วยเหลือท่านตอบแทนกลับได้ ขอขอบคุณคณะจิตรกรรมและอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้โอกาสในการเข้าศึกษาต่อเพื่อเรียนรู้เพิ่มในสิ่งที่ตัวเองตระหนักรู้ในสิ่งที่ขาด ขอขอบคุณพนักงานของคณะสำหรับการอำนวยความสะดวกในการศึกษา และขอขอบคุณปฏิสัมพันธ์รอบข้างของสิ่งมีชีวิตที่ยังพอรับรู้ได้อยู่

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
	สารบัญภาพ	ซ
	บทที่	
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์.....	2
	ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของงานสร้างสรรค์.....	11
	สมมติฐานของการสร้างสรรค์.....	12
	ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	13
	วิธีการศึกษาเพื่อการสร้างสรรค์.....	14
2	ที่มาของความคิดและแรงบันดาลใจ.....	15
	อิทธิพลด้านแนวคิดวิทยาศาสตร์.....	15
	อิทธิพลด้านสิ่งแวดล้อม.....	16
	แรงบันดาลใจด้านการปรับตัวของพืชและสัตว์.....	17
	อิทธิพลทางด้านศิลปกรรม.....	19
3	ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์.....	26
	การแสดงออกทางด้านสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมาย.....	27
	การแสดงออกทางองค์ประกอบศิลป์.....	28
	กระบวนการสร้างพื้นผิวเพื่อสร้างพื้นที่รองรับ.....	30
	ขั้นตอนการทำงานสร้างสรรค์.....	39
4	การดำเนินงานการสร้างสรรค์ระยะก่อนวิทยานิพนธ์.....	43
	เทคนิค.....	44
	วิเคราะห์การพัฒนาผลงาน.....	44
	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์.....	46
	การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	57
	ผลงานวิทยานิพนธ์.....	59

บทที่	หน้า
5 บทสรุป	75
รายการอ้างอิง	76
ภาคผนวก	78
ประวัติผู้วิจัย	81

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ตัวอย่างภาพในยุค Surrealism	20
2	ตัวอย่างภาพในยุค Surrealism	21
3	ตัวอย่างภาพในลัทธิ Pop art	23
4	ตัวอย่างภาพในลัทธิ Pop art	23
5	แสดงภาพสำเร็จที่เกิดจากการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการพิมพ์	31
6	วัสดุที่ใช้ในการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการพิมพ์	31
7	การลงสีพื้นผิวที่รองรับ	32
8	การพิมพ์วัสดุบนพื้นผิวที่รองรับ	32
9	แสดงภาพสำเร็จที่เกิดจากการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการลอก Transfer	33
10	เตรียมวัสดุ	34
11	นำกระดาษมาวางบนพื้นผิวที่ต้องการแล้วทำการถูบนกระดาษ	34
12	ลงสีบนพื้นผิวที่รองรับตามความเหมาะสม	35
13	นำกระดาษที่นำไปถูบนพื้นผิวมา Transfer ลงบนพื้นผิวที่รองรับ	35
14	แสดงภาพสำเร็จที่เกิดจากการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการใช้วัตถุกันสี	36
15	เตรียมวัสดุ	37
16	วางวัสดุตามความเหมาะสม	37
17	ทำการพ่นสี	38
18	เมื่อสีแห้งแล้วให้จัดวางวัสดุใหม่อีกครั้งตามความเหมาะสมแล้วทำการพ่นทับ เป็นชั้นๆ จนกว่าจะเกิดความสมบูรณ์	38
19	แบบร่าง	39
20	ขั้นตอนที่ 2	40
21	ขั้นตอนที่ 3 รายละเอียด	41
22	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	46
23	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	47
24	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	47
25	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	48
26	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	49

บทที่		หน้า
27	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6	50
28	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7	50
29	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8	51
30	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9	52
31	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10	53
32	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 11	53
33	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 12	54
34	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 13	55
35	ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 14	56
36	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	59
37	รายละเอียดของภาพผลงาน “ความสวยงามที่น่ารังเกียจ”	60
38	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	61
39	รายละเอียดของภาพ “การดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่”	61
40	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	62
41	รายละเอียดของภาพ “ความทรงจำบนร่องรอยของวัตถุ”	63
42	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	64
43	รายละเอียดของภาพ “จีวะวิถี Go on”	65
44	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	66
45	รายละเอียดของภาพ “วิถีชีวิตบนความผกผันของพื้นที่ใหม่”	66
46	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6	67
47	รายละเอียดของภาพ “Begin Again”	67
48	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7	68
49	รายละเอียดของภาพ “ไกลสุด ไกลสุดโค้งขอบฟ้า”	68
50	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8	69
51	รายละเอียดของภาพ “ภาพสุดท้ายที่เคยมีอยู่ด้านหน้ากำแพง”	70
52	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9	71
53	รายละเอียดของภาพ “Falling Slowly”	72
54	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10	73
55	รายละเอียดของภาพ “ชะตากรรมที่เผชิญสะท้อนผ่านร่องรอยของชีวิต”	74

บทที่ 1

บทนำ

สิ่งแวดล้อมคือสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา เป็นสิ่งที่กำหนดคัดกรองสายพันธุ์และออกแบบความเป็นไปในวิถีการดำรงชีวิต รวมทั้งลักษณะของรูปแบบกายภายนอกและรูปแบบอุปนิสัยล้วนถูกปรับตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว เป็นปัจจัยก่อให้เกิดวิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ วิถีการดำรงชีวิตถูกปรับเปลี่ยนพัฒนาในระบบชีวภาพภายในแล้วถ่ายทอดเป็นผลแสดงออกทางกายภาพให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ละเอียดที่ละน้อย ตามวันเวลากว่า 3,500 ล้านปีมาแล้ว¹

การปรับเปลี่ยนทางสิ่งแวดล้อมของโลกนั้นยังคงดำเนินอยู่จากอดีตยุคดึกดำบรรพ์สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยเปลี่ยนตามการปรับเปลี่ยนบนพื้นผิวของโลกเรียกโดยรวมว่าการปรับเปลี่ยนของสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันการปรับเปลี่ยนในแต่ละครั้งก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนนี้เป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของเหล่าสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย นั้นหมายถึงเป็นตัวกำหนดการปรับเปลี่ยนลักษณะรูปแบบกายภายนอกลักษณะอุปนิสัยและวิถีชีวิต เพื่อให้ดำรงชีวิตสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมถิ่นอาศัยได้อย่างเหมาะสมในการปรับตัวของสิ่งแวดล้อมเป็นเหมือนการคัดกรองสายพันธุ์เพื่อก่อให้เกิดสายพันธุ์ใหม่ ๆ แดกแขนงออกไปจากสายพันธุ์เดิม ดังเช่นฮิปโป วาฬและโลมาที่อดีตยุคดึกดำบรรพ์มีบรรพบุรุษร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันสิ่งมีชีวิตบางสายพันธุ์ที่ไม่สามารถปรับตัวได้ เช่น ไดโนเสาร์ย่อมจะสูญพันธุ์ไป สิ่งมีชีวิตที่ปรับตัวได้และสายพันธุ์ใหม่ ๆ ย่อมเข้ามาทดแทน² เพื่อให้สมดุลของระบบนิเวศน์เหมาะสม เกิดความหลากหลายทางชีวภาพในลักษณะความเกี่ยวพันแบบห่วงโซ่ คือ มีผู้ให้และผู้ได้รับ มีผู้ล่าและผู้ถูกล่า สิ่งเหล่านี้คือความสมบูรณ์ที่เกิดขึ้นตามวิถีทางที่ควรเป็น

---

¹ ไคแลน อีแวนส์, แกระอยวิวัฒนาการ, พิมพ์ครั้งที่ 3, แปลโดย แทนไท ประเสริฐกุล (กรุงเทพฯ: มุลนิธิเด็ก, 2552), 29-34.

² ฟรานซิสโก เจ อายา, 20 คำถามสำคัญทางวิวัฒนาการ, แปลจาก The Big Questions Evolution, แปลโดย นำชัย ชิววิวรรณ (กรุงเทพฯ: มติชน, 2558), 66.

วิวัฒนาการจึงเป็นตัวบ่งชี้ความอยู่รอดของแต่ละสายพันธุ์ที่ไม่เคยหยุดนิ่ง ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนไปที่ละเล็กทีละน้อยตามสิ่งแวดล้อมรอบข้างที่เปลี่ยนไป ยังคงถูกปรับเปลี่ยนและต้องถูกปรับเปลี่ยนต่อไป เพื่อการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์

ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

สิ่งมีชีวิตทั้งหลายต่างต้องพึ่งพาอาศัยพื้นที่บนโลกใบนี้ ปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตเพื่อการดำรงอยู่ไปตามสภาพสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันออกไป จากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันนี้ทำให้รูปแบบการดำรงชีวิต รูปแบบของร่างกายภายนอกและรูปแบบอุปนิสัยของสิ่งมีชีวิตต่างแตกต่างกันเพราะถูกกำหนดโดยสิ่งแวดล้อมรอบข้าง เมื่อไรสิ่งแวดล้อมรอบข้างเปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตตามไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากแนวความคิดข้างต้นซึ่งถูกนำมาเชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบันของสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจในความต้องการถ่ายทอดผลงานจิตรกรรม โดยมีที่มาหลัก ๆ ดังนี้

วิวัฒนาการทางชีววิทยา

วิวัฒนาการคือกระบวนการ “สืบทอดเผ่าพันธุ์ผ่านการปรับเปลี่ยน” จนเกิดสิ่งมีชีวิตทุกสปีชีส์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และรวมแม้กระทั่งสิ่งมีชีวิตจำนวนมากยิ่งกว่าในอดีตที่สูญพันธุ์ไปหมดแล้ว

ความแปรผันไร้ที่สิ้นสุดของสิ่งมีชีวิตเป็นผลพวงมาจากวิวัฒนาการ สิ่งมีชีวิตทุกชนิดต่างเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันเพราะสืบทอดมาจากบรรพบุรุษรวมเดียวกัน ตัวอย่างเช่น มนุษย์และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมต่างก็สืบทอดมาจากสิ่งมีชีวิตคล้ายหนูที่อาศัยอยู่ช่วงกว่า 150 ล้านปีก่อน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์น้ำจำพวกปลา ต่างมีบรรพบุรุษร่วมกันเป็นหนอนน้ำที่เคยอาศัยบนโลกราว 600 ล้านปีก่อน พืชและสัตว์ทั้งหมดต่างก็มีที่มาจากสิ่งมีชีวิตคล้ายแบคทีเรียซึ่งมีต้นกำเนิดราว 3,000 ล้านปีก่อน³

ลูกหลานที่สืบสายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตต่างเปลี่ยนแปลงไปรุ่นแล้วรุ่นเล่า ความหลากหลายของสายพันธุ์เกิดจากบรรดาลูกหลานที่สืบเชื้อสายจากบรรพบุรุษ นั้นเกิดจากความผิดปกติ เบี่ยงเบน แตกต่างออกจากกันผ่านวันเวลา และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไปได้อย่างเหมาะสม

³ นิติยา เลาหจินดา, วิวัฒนาการของสัตว์ (กรุงเทพฯ: รั้วเขียว, 2539), 3.

กำเนิดของโลกและที่มาของชีวิต

เมื่อโลกเกิดขึ้นมาใหม่ ๆ พื้นผิวของโลกนั้นร้อนจัด และในบรรยากาศประกอบด้วยแก๊สร้อน ซึ่งเกิดจากปฏิกิริยาภายในโลก ซึ่งมีองค์ประกอบเดียวกับแก๊สภูเขาไฟ ไม่มีน้ำในรูปแบบของเหลวเลย ในขณะที่โลกหมุนรอบตัวเองอยู่นั้นได้เกิดแรงเหวี่ยงทำให้ธาตุที่มีน้ำหนักมากจมลงสู่ใจกลางโลก ด้วยความร้อนของกัมมันตรังสีประกอบกับการพุ่งชนของอุกกาบาต เกิดความร้อนทวีคูณละลายธาตุที่หนักจมลงหลอมรวมสู่แกนโลก ธาตุที่เบาตกลงมาต่างรวมตัวจับกันเป็นชั้นแมนเทิลและเปลือกโลกต่อมา เกิดเป็นการแบ่งชั้นอย่างสมบูรณ์ ก่อนยุค 3,900 ล้านปี⁴

สภาพทางธรณีวิทยาของโลกในยุคดึกดำบรรพ์ มีองค์ประกอบที่แตกต่างจากโลกปัจจุบันมาก แต่สภาพในยุคดึกดำบรรพ์นี้เองที่เอื้อต่อการก่อเกิดชีวิตขึ้นมา ซึ่งเกิดภายหลังองค์ประกอบครบทั้ง 3 อย่างของโลก คือ พื้นที่แข็ง พื้นที่มีน้ำ และพื้นที่อากาศ

การกำเนิดของสิ่งมีชีวิตนั้นเป็นคำถามที่อยู่กับมนุษย์มาช้านาน และมีสมมติฐานที่ตั้งขึ้นมากมาย และยังมีการถกเถียงถึงที่มาจนถึงปัจจุบัน มีเพียง 3 สมมติฐานที่ให้การยอมรับ คือ

1. สิ่งมีชีวิตเริ่มมาจากดาวเคราะห์ดวงอื่น
2. สิ่งมีชีวิตเกิดจากสิ่งไม่มีชีวิต
3. สิ่งมีชีวิตเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเคมีอย่างช้า ๆ

สิ่งมีชีวิตเริ่มแรกนั้นเป็นเซลล์ แล้วเริ่มขั้นตอนวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นขั้นตอนที่ยากที่สุด เมื่อองค์ประกอบที่จำเป็นในเซลล์ครบหมดทุกประการแล้ว จึงรวมตัวระหว่างสารกับเซลล์และคงรูปร่างของเซลล์ไว้ ตลอดจนมีกิจกรรมของชีวิตในเซลล์ได้และในที่สุดก็เริ่มผลิตลูกหลานออกมา ในระยะต่อมาเซลล์สิ่งมีชีวิตหรือสัตว์เซลล์เดียวเริ่มแรกก็มีลักษณะคล้ายโพรคาริโอต โดยประกอบไปด้วยเบคทีเรียและสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน และเริ่มขยายพันธุ์ต่อไปในมหาสมุทร เป็นการดำรงชีพที่ไร้ออกซิเจน ดำรงชีพโดยใช้เพียงคาร์บอนไดออกไซด์ในการเจริญเติบโต และทุก ๆ ครั้งที่พวกมันใช้คาร์บอนไดออกไซด์เพื่อเจริญเติบโต มันจะส่งออกซิเจนกลับสู่สิ่งแวดล้อมคล้ายการสังเคราะห์แสงของพืช และในที่สุดก็มีออกซิเจนเกิดขึ้นบนโลก เหล่าสรรพชีวิตเริ่มแตกแขนงแบ่งแยกเป็นสปีชีส์หลายรูปแบบ บางมีรูปลักษณะที่เหมาะสมกับการหาอาหารอยู่พื้นทะเล ในบางส่วนกลายเป็นพวกล่องลอยไปตามกระแสน้ำ บ้างเริ่มกลายเป็นสัตว์ล่าเนื้อเป็นการแบ่งแยกสายพันธุ์ที่สำคัญที่สุดในครั้งนี้เป็นที่รู้จักในนาม “แคมเบรียนเอ็กโพลชัน” ราว 2,500 ล้านปี หลังจากนั้นท้องทะเลก็ได้ก่อเกิดสิ่งมีชีวิตหลายเซลล์เกิดขึ้น มีรูปร่างประหลาด บ้างเหมือนแมงกะพรุนตัวบางใส บ้างเหมือนปากกาทะเล บ้างเหมือนหริญญูอึเปาะ เราเรียกสิ่งมีชีวิตหลานเซลล์พวกนี้ว่า “สิ่งมีชีวิตจากอียคาร่า” เวลาล่วงเลยผ่านเข้าสู่ยุคแคมเบรียน

⁴ เรื่องเดียวกัน, 134-144.

ซึ่งเป็นยุคแรกสุดของมหายุคพาลีโอโซอิก เกิดการแตกแขนงของสายพันธุ์มากมายจากสิ่งมีชีวิตหลายเซลล์ไม่กี่ชนิด มีรูปร่างเด่นชัดมากขึ้น รวมทั้งวิวัฒนาการของสัตว์ที่มีเปลือกแข็งห่อหุ้ม มีขนาดไม่ใหญ่มาก อาจเท่ากับผลมะละกอผลย่อม ๆ ซึ่งถือว่าใหญ่พอสมควรในขณะนั้น ณ เวลานั้นบรรยากาศของโลกได้ถูกสร้างขึ้นแล้ว แต่ยังคงขาดความหนาแน่นที่เพียงพอของโอโซน ทำให้รังสีอัลตราไวโอเล็ตยังส่งผ่านลงมาสู่โลกได้อย่างเข้มข้น แต่ภายในน้ำทะเลนั้นรังสีไม่สามารถส่องทะลุลงไปได้มากนัก สิ่งมีชีวิตในขณะนี้จึงอยู่ได้ด้วยเกาะกำบังที่น้ำทะเลมีให้ กระบวนการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลกเริ่มมีความแปรปรวนต่อภูมิภาคประเทศ ส่งผลต่อแผ่นน้ำแข็งขั้วโลกให้เกิดการเคลื่อนที่และละลายตัวลง ซึ่งทำให้น้ำทะเลยกตัวสูงเข้าท่วมบริเวณภูเขาชายฝั่ง เกิดเป็นทะเลน้ำตื้น และมีความอบอุ่นกว่าในท้องทะเลเปิดทำให้เกิดเป็นปะการังขึ้นในบริเวณนั้น แล้วสัตว์บริเวณทะเลเปิดก็เริ่มอพยบโยกย้ายเข้ามาอาศัยบริเวณน้ำตื้นนี้ สัตว์หน้าตาประหลาดอย่าง ไทรโลไบท์ ซีฟา โลพอดส์ บีแลมไนต์ เริ่มขยายพันธุ์ออกมามากมาย และหลากหลายขนาด ห่วงเวลาเริ่มหมุนอีกครั้งเข้าสู่ยุคแรกของสัตว์มีกระดูกสันหลัง เรียกในนาม ยุคออริโดวิเซียน เป็นยุคของปลา ในตอนเริ่มแรกนั้นยังไม่มีขากรรไกร ใช้การดูดน้ำเข้าทางช่องปากที่ดูเหมือนสายยาง กินอาหารพวกสาหร่ายและสัตว์ขนาดเล็กตามหน้าดินเป็นอาหาร แลยังสืบทอดเชื้อสายมาถึงปัจจุบัน คือ ปลาไหลปากกลมที่อาศัยการอำพรางหุบเหยื่อ ซึ่งเป็นกลุ่มปลาแลมเพรย์ ปลาที่เกิดขึ้นในยุคแรกของการวิวัฒนาการเป็นสัตว์มีกระดูกสันหลังนี้ ว่ายน้ำไม่คึกเพราะจะมีเกราะหนาเพื่อการป้องกันตัวเอง ในที่สุดแล้วก็วิวัฒนาการอีกครั้งเป็นปลามีขากรรไกร เพื่อเป็นเครื่องมือจับและกัดอาหาร มีดวงตาขนาดใหญ่ด้านข้างของกระโหลก มีลำตัวแบนด้านข้างและปราดเปรียวขึ้นเหมือนกับปลาในปัจจุบันและพัฒนาเกราะให้เล็กลงคาดคะเนว่าเปลี่ยนเป็นเกร็ดในภายหลัง ทั้งนี้ก็เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหว แล้วเวลา ก็เริ่มเปลี่ยนอากาศของโลกให้เริ่มเหมาะสม เริ่มมีความหนาแน่นของโอโซนเพิ่มขึ้น พืชขนาดเล็ก รวมถึงเห็ดรา ที่สืบพันธุ์โดยใช้สปอร์เหมือนต้นเฟิร์นในปัจจุบันได้ แร่แพร่พันธุ์ขึ้นบก เริ่มแรกเป็นเพียงการขึ้นตามโคลนตมและพื้นที่เปียกที่มีน้ำทะเลท่วมถึง ทั้งนี้ที่ไม่สามารถขึ้นบกได้อย่างเต็มรูปแบบเพราะยังไม่สามารถพัฒนาเซลล์เป็นเกราะปกป้องการสูญเสียน้ำและของเหลวในตัวมันเองได้ พืชที่เริ่มขึ้นบกในลักษณะการอาศัยแบบครึ่งบกครึ่งน้ำนั้นได้พัฒนารากเพื่อหาอาหาร ยึดเหนี่ยว และพัฒนาระบบลำต้นเพื่อป้องกันการสูญเสียน้ำ และของเหลว ในที่สุดก็ได้แพร่พันธุ์กระจายทั่วบริเวณของพื้นโลก สัตว์นั้นยังมีอาจขึ้นบกได้ในตอนนี้ เป็นเพียงการขึ้นไปหาอาหารบริเวณชายหาด สันนิษฐานว่าปลาเป็นสัตว์ที่เริ่มขึ้นบกโดยวิวัฒนาการปรับเปลี่ยนการหายใจด้วยเหงือกมาเป็นปอด ละปรับครีบให้แข็งแรงเพื่อยกตัวให้สะดวกต่อการใช้ปอดหายใจ นั่นคือการวิวัฒนาการจากปลาเป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำนี้ยังมีอาจห่างจากน้ำได้ เพราะต้องอาศัยน้ำในการสืบพันธุ์และวางไข่ จนในที่สุดก็เอาชนะ

อุปสรรคด้วยการวิวัฒนาการเป็นสัตว์เลื้อยคลานในที่สุดและเปลี่ยนผ่านเข้าสู่คาร์บอนิเฟอ-รัส ในบางคราวก็รู้จักกันในชื่อ “ยุคของถ่านหิน” เนื่องจากสภาพของพื้นผิวโลกยุคดังกล่าวเต็มไปด้วยต้นไม้ขนาดยักษ์ รูปลักษณะแปลกตาปกคลุมเต็มพื้นผิวโลก อันที่จริงพืชเหล่านี้เป็นพวกคลิพมอส และต้นหางม้าเป็นส่วนมาก แต่ที่ว่าขนาดและรูปร่างของมันในขณะนั้นแตกต่างจากลูกหลานของมันที่เราเห็นอยู่ในขณะนี้พืชขนาดใหญ่เหล่านี้ยังใช้การขยายพันธุ์แบบสปอร์เหมือนเห็ดราไม้ลำต้นสูงมาราว ๆ 50 เมตร เนื่องจากต้องแย่งพื้นที่สังเคราะห์แสง เมื่อเวลาเกิดพายุจะทำให้ต้นไม้เหล่านี้ล้มและตายทับกันถูกย่อยสลายภายใต้แรงอัดจากพืชที่อยู่ด้านบนแปรสภาพเป็นถ่านหิน น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ ภายใต้มันไม้ยักษ์เหล่านี้ยังมีเหล่าแมลง เช่น แมงมุม แมงป่อง ตะขาบ ตั๊กแตน แมงปอ แมลงสาบ และอีกมากมายนับไม่ถ้วนต่างขยายพันธุ์ภายใต้ร่มไม้เหล่านั้นด้กเป็นอาหารให้สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์เลื้อยคลานนี้ได้วิวัฒนาการไปเรื่อย ๆ จนผิวหนังเริ่มแห้งและปกคลุมไปด้วยเกล็ดเปลี่ยนแปลงระบบขยายพันธุ์ให้ไม่ต้องลงน้ำอีกต่อไป แล้วอาศัยการออกไข่ให้มีเปลือกแข็งห่อหุ้มเพื่อกักเก็บความชื้นเป็นโอกาสให้ขยายพันธุ์ได้สะดวกขึ้น ในพื้นที่แห้งแล้งและทุรกันดารเป็นเหตุให้ตำแหน่งผู้ครอบครองที่จากเดิมเป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำเปลี่ยนผ่านเป็นสัตว์เลื้อยคลานและแตกแขนงวงกว้างออกเป็นหลายสายพันธุ์ สัตว์เลื้อยคลานนี้เป็นสัตว์เลือดเย็น ไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิได้ ต้องอาศัยความอบอุ่นจากดวงอาทิตย์ ถูกแบ่งเป็น 4 กลุ่มหลัก ๆ คือ

1. อแนปซิคส์ เป็นพวกสัตว์เลื้อยคลานที่โบราณมากและยังรวมถึงพวกที่เหลื่อรอดและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันคือ เต่า ตะพาบ
2. ไชแนปซิคส์ บางตำราเรียกว่าสัตว์เลื้อยคลานเลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์พวกนี้แพร่พันธุ์ดีที่สุดในยุค เพอร์เมียน และเป็นต้นกำเนิดของบรรพบุรุษของเราและเหล่าสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทั้งหมด
3. ไดแนปซิคส์ เป็นบรรพบุรุษของจระเข้และไดโนเสาร์
4. ยูรีแนปซิคส์ สัตว์พวกนี้สูญพันธุ์ทั้งหมดเหลือเพียงซากดึกดำบรรพ์ให้เราศึกษาเท่านั้น เป็นสัตว์เลื้อยคลานที่ขยายพันธุ์ได้ดีในสมัย ไทรแอสซิคส์

แล้วเวลาก็ล่วงเลยเข้าสู่ปลายยุค เพอร์เมียน เกิดเหตุการณ์สูญพันธุ์ครั้งใหญ่ ทำให้เป็นการรูดม่านปิดฉากวิวัฒนาการสิ่งมีชีวิตยุค โบราณ (มหายุคพาลีโอโซอิก) สิ่งมีชีวิตทั้งหมดสูญพันธุ์ไปอย่างปริศนา เป็นการสูญพันธุ์ครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ 4,600 ล้านปี ซึ่งมีความรุนแรงกว่าการสูญพันธุ์ของยุค ไดโนเสาร์ หลังผ่านพ้นภัยพิบัติสิ่งมีชีวิตก็ได้ฟื้นฟูกลับมาอีกครั้งบนมหาทวีปผืนใหญ่ที่เรียกว่า แพนเจีย วิวัฒนาการที่ช่วยปั้นแต่งให้ผู้แข็งแกร่งรอดจากการสูญพันธุ์ ดังที่เรารู้จัก

⁵ คุณากร วาณิชวีรพท์, วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต (กรุงเทพฯ: พี.วาทีน พับลิเคชัน, 2548), 100-122.

กันในเรื่อง ไดโนเสาร์ สัตว์เลื้อยคลานสายพันธุ์ไดเอปซิดส์นี้เริ่มเข้ามามีบทบาท ในฐานะผู้ที่เข้ามาครอบครองพื้นที่ส่วนใหญ่ของโลกต่อไป ด้วยความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสัตว์เลือดเย็นสอดคล้องกับอุณหภูมิที่แห้งแล้งในขณะนั้น ทำให้ความยิ่งใหญ่เป็นของไดโนเสาร์ได้ไม่ยาก แล้วภูมิประเทศก็เริ่มเปลี่ยนอีกครั้ง การยกตัวของมหาทวีปแพนเจีย เป็นหายนะของเหล่าสิ่งมีชีวิตชายฝั่ง ปะการังเริ่มตายเนื่องจากหาพื้นที่น้ำตื้นได้ยาก ซ้ำแล้วน้ำทะเลยังโดนแสงแดดเผาอย่างรุนแรงซึ่งทำให้ทะเลเหือดหาย และมีความเค็มจัด กระทั่งต่อสัตว์น้ำหลายชนิดต้องสูญพันธุ์ไปอย่างไรก็ตามเป็นการเปิดโอกาสให้อีกหลายสายพันธุ์ต่างวิวัฒนาการเข้าทดแทน ในจำนวนนี้มีหอยเชลล์ ลิ่นทะเล กุ้ง เม่นทะเล ปะการังและหอยสายพันธุ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา ในส่วนบนบก สัตว์เลื้อยคลานที่เหลือนรอดมาในขณะนั้น เริ่มวิวัฒนาการตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ได้ ในเวลานี้ไดโนเสาร์ได้เป็นผู้ครอบครองโลกอย่างเป็นทางการแล้ว และยังคงเหลือสายพันธุ์หนึ่งที่เป็นเครือญาติกับไดโนเสาร์หลงเหลืออยู่ด้วย คือ พวกไซแนปซิดส์ ซึ่งเป็นสัตว์เลื้อยคลานกึ่งเลี้ยงลูกด้วยนมที่เริ่มปรับตัวจากสัตว์เลือดเย็นให้มีระบบระบายความร้อน เพื่อรับมือกับสภาพแวดล้อมในขณะนั้น สัตว์เลื้อยคลานกึ่งเลี้ยงลูกด้วยนมพวกนี้ในภายหลังแยกแขนงเป็น 2 สายพันธุ์ คือ พวกกินพืชรูปร่างคล้ายอูฐไปและพวกกินเนื้อรูปร่างคล้ายหมาป่ามีเดี้ยวเล็บคม เวลาถูกหมุนเข้าสู่ยุคจูแรสซิก ไดโนเสาร์ปรับตัวได้อย่างสมบูรณ์แบบ ต่างแตกแขนงและขยายสายพันธุ์มากมายบนพื้นที่บนโลก บ้างพัฒนาตัวเองให้บินได้ บ้างพัฒนาปากในรูปแบบเฉพาะ ดังเช่นพวกไดโนเสาร์ปากเปิด บ้างพัฒนาจะงอยปากให้คมดังกรรไกร เพื่อสะดวกในการใช้ตัดพืชในปริมาณมาก ๆ เวลาหากิน สภาพอากาศในขณะนั้นดูเอื้อให้ไดโนเสาร์ขยายพันธุ์โดยแท้จริง ความอบอุ่นของอุณหภูมิที่คงที่ยาวนาน ไม่แห้งแล้งจนเกินไป ทำให้สายพันธุ์ของไดโนเสาร์อยู่ในทุกพื้นที่บนโลก ทั้ง ป่าโปร่ง ที่ราบน้ำขัง จนไปถึงทุ่งหญ้าบนที่ราบสูง ความสุขอยู่กับไดโนเสาร์จนเวลาเดินเข้าสู่ระหว่างยุค ครีเตเชียสกับเทอเทียรี ได้เกิดการสูญพันธุ์ครั้งที่ 2 เป็นจุดสิ้นสุดของยุคไดโนเสาร์ อันเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ซ้ำร้ายยังเกิดการพุ่งชนของอุกกาบาต ครีตน้ำทะเลท่วมพื้นที่ส่วนมากของโลก และแผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิดอันเป็นผลข้างเคียงจากการชนของอุกกาบาต เกิดหมอกควันพิษในอากาศและยังปิดกั้นแสงจากดวงอาทิตย์ไม่ให้ส่งผ่านลงมาได้ สิ่งมีชีวิตส่วนมากได้ล้มตายในทันที ในส่วนที่รอดขาดแคลนอาหารและน้ำอย่างหนัก สิ่งมีชีวิตขนาดใหญ่อย่างไดโนเสาร์ที่ต้องพึ่งพาอาหารในปริมาณมากและความต้องการแสงแดดจากดวงอาทิตย์ในการควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย ได้ล้มตายสูญพันธุ์ในที่สุด แล้วช่วงเวลาที่ยากลำบากก็ค่อย ๆ ผ่านผ่านไป สภาพแวดล้อมเริ่มเข้าสู่สภาวะปกติ พืชเริ่มกลับมางอกงามอย่างรวดเร็วพร้อม ๆ กับบางสายพันธุ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่ยังคงอยู่รอด คือ พวกไซแนปซิดส์ หรือสัตว์เลื้อยคลานกึ่งเลี้ยงลูกด้วยนม ในขณะเวลานี้พวกสัตว์เลื้อยคลานกึ่งเลี้ยงลูกด้วยนมได้วิวัฒนาการเป็นสัตว์เลือดอุ่นแล้วจึงทำให้

เป็นพวกที่เหลือรอดมาได้ ด้วยกลไกที่ไม่ต้องพึ่งพาแสงอาทิตย์ในการรักษาอุณหภูมิเปลี่ยนแปลง เป็นการควบคุมอุณหภูมิผ่านเส้นขนแทน ในระยะแรกของการดำรงชีวิตให้ผ่านพ้นวิกฤตการณ์นั้น เผ่าพันธุ์สัตว์เลื้อยคลานกึ่งเลี้ยงลูกด้วยนมนี้ ยังคงถูกไดโนเสาร์ที่ยังคงหลงเหลืออยู่กินเป็นอาหาร เป็นจำนวนมาก จึงวิวัฒนาการให้ค่อย ๆ มีขนาดที่เล็กลงเท่าหนูและกระรอกและขยายพันธุ์ได้ รวดเร็วขึ้น คาดการณ์ว่ารูปร่างหน้าตาของพวกมันในขณะนั้นหน้าตาเหมือนตัว โอพอสซัม ใน ปัจจุบัน เมื่อเวลาและสถานการณ์เหมาะสมคือ ไดโนเสาร์สูญสิ้นหมด ในเวลานั้นคือปลายยุคซีโนโซอิก จึงเป็นเวลาของเหล่าสัตว์สี่เท้าเลื้อยคลานกึ่งเลี้ยงลูกด้วยนมที่เวลานี้ต่างวิวัฒนาการเป็นสัตว์ เลี้ยงลูกด้วยนมโดยแท้จริง สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมต่างแพร่พันธุ์เข้าทดแทน⁶ บ้างแตกแขนงออกไป ทั้งบินได้อย่างค้างคาว บ้างเป็นสัตว์ฟันแทะอย่างหนูและกระรอก บ้างอยู่ในท้องทะเลอย่างโลมา และวาฬ บ้างแทะเล็มหญ้าอย่างกว้างและม้า หรือสัตว์กินเนื้อนักล่าอย่างเสือและสิงโต บ้างใช้ชีวิต บนต้นไม้ ทั้งกินพืชและสัตว์เป็นอาหาร นักวิทยาศาสตร์เรียกพวกนี้ว่า ไพรเมท ซึ่งในภายหลังได้ วิวัฒนาการมาเป็นพวกเราหลายคน

วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติจะถูกเปลี่ยนรวดเร็วเพียงใด ขึ้นอยู่กับคนที่เป็นปัจจัย เร่งและเป็นปัจจัยหลัก ในยุคปัจจุบันสิ่งที่เร่งให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลง คือ จำนวนประชากรที่ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คาดคะเนว่าในปี 2050 เราจะมีจำนวนประชากรถึง 9,000 ล้านคน นั่นคือสิ่ง บ่งชี้ถึงการแสวงหาทรัพยากรที่เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับการอุปโภคและบริโภคให้เพียงพอต่อจำนวน ประชากรเหล่านั้น แต่ทว่าในปัจจุบันโลกก็มีอาชีพที่พุดันต่อการใช้ประโยชน์ของทรัพยากร อย่างรวดเร็ว ความปั่นป่วนของโลกนั้นเริ่มส่งผลออกมาได้ชัดเจนและหนักหน่วงตามลำดับ

ปัญหาที่คนได้รับในปัจจุบันล้วนเชื่อม โยงเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกมาก บ้างน้อยบ้าง ก่อให้เกิดวิกฤต 5 อย่าง ซึ่งเป็นประเด็นหลักของโลกในขณะนี้ที่ส่งผลกระทบต่อ อย่าง มากกับประชากรคือ วิกฤตเรื่องอาหาร เรื่องเชื้อเพลิงพลังงาน เรื่องภูมิประเทศ เรื่องโรคระบาด เรื่องการเงิน ทั้งหมดของปัญหาที่กล่าวมาล้วนมีต้นตอมาจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ซึ่ง เป็นผลมาจากการใช้ทรัพยากรที่เพิ่มมากขึ้น เมื่อทรัพยากรเริ่มน้อยลงจึงเกิดการแย่งถือสิทธิ ครอบครองผลประโยชน์ ปราศจากขอบเขตของความพอเพียง ความเห็นแก่ตัวในผลประโยชน์ที่ ได้รับเป็นตัวเร่งให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เกิดได้รวดเร็วขึ้นและรุนแรงกว่าที่ควรจะเป็น จากสภาวะ ดังกล่าวเริ่มเห็นชัดเจนขึ้นตามลำดับ อันมีผลมาจากการเพิ่มขึ้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ สูงขึ้นเนื่องจากกิจกรรมการดำรงชีวิตของเรา เป็นจุดก่อเกิดห้วง โഴ้แห่งปัญหาที่ยืดโยงเชื่อมต่อ

⁶ เรื่องเดียวกัน, 144-228.

ปัญหาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน⁷ การเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อภูมิศาสตร์นี้ ย่อมส่งผลต่อสิ่งมีชีวิตโดยตรงและในไม่ช้าไม่นานก็จะเข้าใกล้มวลประชากรบนโลกขึ้นเรื่อย ๆ ผลกระทบจากภาวะโลกร้อนที่เป็นปมรวมของปัญหาทั้ง 5 วิฤตการณ์ เริ่มมีผลกระทบต่อคนอย่างชัดเจน แต่ขอหยิบยกเอา 3 ปัญหาหลักที่เป็นต้นตอของการเกิดวิฤต ดังนี้

1. ปัญหาทางด้านพลังงาน การค้นหาทรัพยากรด้านพลังงานนั้นเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดและจะเชื่อมโยงกับปัญหาอื่นทั้งทางตรงและทางอ้อมมากที่สุด เป็นเพราะพลังงาน คือ ส่วนมาเติมเต็มให้คน สร้างความสะดวกสบาย ในขณะที่เดียวกันผลจากกระบวนการกลั่นพลังงานพวกฟอสซิลนั้นยังทำให้ได้สารต่าง ๆ ที่ใช้เป็นวัสดุเพื่อนำไปผลิต ผลิตภัณฑ์อื่นตามมาอีกมากมาย เช่น โฟม ยางสังเคราะห์ พลาสติก วัสดุจำพวกนี้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างเคยชิน และถูกใช้ย่ำล้นเปลืองมาโดยตลอด พร้อมกับการขาดจิตสำนึกในการทิ้ง นับวันเราจะยิ่งเสียดการใช้พลังงานและใช้อย่างสิ้นเปลืองตามความสะดวกและพอใจในตนเองเพิ่มขึ้นทุกที ต้นทุนการนำพลังงานมาใช้สูงขึ้นสูงมากไม่เพียงแต่มูลค่าของตัวพลังงานแต่ยังมีต้นทุนที่เราต้องเสียไปทีมองไม่เห็นอีกมากมาย เช่น ต้นทุนทางสภาพแวดล้อม ผลกระทบจากการแสวงหาพลังงานนั้นส่งผลต่อสภาพแวดล้อมเป็นอันมาก ดังนั้นการใช้พลังงานจึงช่วยซ้ำเติมเป็นทวีคูณ จากการศึกษาการอนาคตของโลกจะมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากภาวะโลกร้อน เริ่มต้นจากปรากฏการณ์เรือนกระจกอันมีผลจากการปล่อยมลพิษจากพลังงานอย่างไม่หยุดยั้งสู่บรรยากาศของโลก ก๊าซจำพวกคาร์บอนไดออกไซด์ (CO²) และมีเทนจะส่งผลกักเก็บความร้อนบางส่วนไว้ในชั้นบรรยากาศ ไม่ให้สะท้อนกลับสู่บรรยากาศทั้งหมด ถ้าเป็นเช่นนั้นโลกจะกลายเป็นเหมือนดวงจันทร์ ที่ตอนกลางคืนหนาวจัดและตอนกลางวันร้อนจัด เพราะไม่มีบรรยากาศช่วยกรองพลังงานจากดวงอาทิตย์ ซึ่งการทำให้โลกอุ่นขึ้นเช่นนี้ คล้ายกับหลักการของเรือนกระจก (ที่ใช้ปลูกพืช) จึงเรียกว่าปรากฏการณ์เรือนกระจก (Greenhouse effect) แต่การเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของ CO₂ ที่ออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรม บ้านเรือน รถยนต์หรือการกระทำใด ๆ ของคนที่เผาเชื้อเพลิง (เช่น ถ่านหิน น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ หรือสารประกอบไฮโดรคาร์บอน) จากการศึกษาระดับปริมาณ CO₂ ในปัจจุบันสูงเกิน 300 ppm (300 ส่วนในล้านส่วน) ซึ่งเป็นครั้งแรกในรอบกว่า 6 แสนปี ที่คาร์บอนไดออกไซด์มีมากขึ้นนี้ได้เพิ่มการกักเก็บความร้อนไว้ในโลกของเรามากขึ้นเรื่อย ๆ ภาวะโลกร้อนในปัจจุบันซึ่งส่งผลกระทบมากมายต่อสิ่งมีชีวิตก่อให้เกิดปัญหาอีกหลายด้านตามมา⁸

⁷ โทมัส เฮย์เดน, *ชีพอจรโลกท่ามกลางวิฤตโลกร้อน*, เล่ม 2, แปลโดย เพชร มโนวิตร (กรุงเทพฯ: เนชั่นแนลจีโอกราฟฟิค, 2552), 1-32.

⁸ เรื่องเดียวกัน, 46-49.

2. **ปัญหาด้านภูมิประเทศและภูมิอากาศ** เป็นผลกระทบอันสืบเนื่องมาจากกิจกรรมของคนที่ขาดความยั้งคิดและตระหนักในการใช้ทรัพยากรของโลกอย่างหนัก สภาวะที่เรามีส่วนเร่งในการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของโลกนี้ ก่อให้เกิดผลกระทบตามมากับสภาพอากาศที่แปรปรวน เป็นสัญญาณเตือนกลับจากธรรมชาติ ผลของการกระทำของเราได้ส่งผลถึงถิ่นฐานที่อยู่และแหล่งอาหารเริ่มถูกทวงคืนจากการปรับสมดุลของโลก ภัยจากธรรมชาติได้เปลี่ยนภูมิประเทศไปจากเดิม สภาพอากาศรุนแรงเมื่ออุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มสูงขึ้นภัยธรรมชาติต่าง ๆ มีแนวโน้มว่าจะเกิดบ่อยครั้ง รุนแรงมากยิ่งขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก ภัยแล้ง ไฟป่า พายุ น้ำท่วม และการพังทลายของชั้นดิน เป็นต้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของปรากฏการณ์เหล่านี้ ได้แก่ พายุไซโคลนที่เข้าถล่มรัฐ โอริสสาในประเทศอินเดีย และคร่าชีวิตผู้คนนับหมื่นในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2542 สภาวะคลื่นความร้อน (Heat Wave) ในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2542 ที่ทำลายพืชผลการเกษตรในแถบตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศสหรัฐอเมริกาและทำให้มีผู้เสียชีวิต 140 คน รวมทั้งปรากฏการณ์น้ำท่วมใหญ่ในจีน ความแห้งแล้งรุนแรงในซูดานและเอธิโอเปีย ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2542-43 เป็นต้น จากข้อมูลระดับน้ำทะเลที่ขึ้นสูง หากอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มสูงขึ้นอีก 1.4-5.8 องศาเซลเซียส จะส่งผลให้น้ำแข็งที่ขั้วโลกละลายและส่งผลถึงระดับน้ำทะเลเฉลี่ยให้สูงขึ้นอีก 14-90 เซนติเมตร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การสูญเสียชีวิต การกัดเซาะและการพังทลายของชายฝั่ง ในส่วนของพื้นที่ที่จะได้รับความเสียหายมากที่สุด คือหมู่เกาะเล็ก ๆ เช่น หมู่เกาะในมหาสมุทรอินเดีย และทะเลแคริบเบียน รวมถึงสามเหลี่ยมปากแม่น้ำในพื้นที่ราบลุ่ม เช่น สามเหลี่ยมปากแม่น้ำในลุ่มประเทศอียิปต์ หากระดับน้ำทะเลเพิ่มขึ้น 50 ซม.จะมีผลกระทบต่อประชากร โลกประมาณ 92 ล้านคนในทันที ถ้าระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น 1 เมตรจะทำให้ประเทศอียิปต์เสียพื้นที่แผ่นดินเพิ่มขึ้น 1 เปอร์เซนต์ เนเธอร์แลนด์ 6 เปอร์เซนต์ บังกลาเทศ 17.5 เปอร์เซนต์ และ หมู่เกาะมาฮูโรในเกาะมาร์แชล 80 เปอร์เซนต์ และในบริเวณจังหวัดบ้านเกิดของข้าพเจ้ามีการกัดเซาะบริเวณชายฝั่งทะเลที่มากขึ้นจึงกระทบต่อพื้นที่อาศัยและวิถีชีวิตต่าง ๆ ของคนในพื้นที่นั้น น้ำทะเลที่ไม่สะอาดเหมือนสมัยก่อน อันเกิดจากคราบน้ำมันและขยะอีกมากมาย นอกจากนี้ระดับน้ำทะเลที่ขึ้นสูงยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศน์ชายฝั่งเช่น การสูญเสียชีวิตที่ป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ นานาชนิด การรुकล้ำของน้ำเค็มเข้าสู่แหล่งน้ำจืดที่จะส่งผลเสียต่อการเกษตรจากการที่น้ำทะเลหนุน และยังทำให้เกิดน้ำล้นตลิ่งและท่วมบ้านเรือนอีกมากมาย ในสภาวะปัจจุบันที่น้ำแข็งในขั้วโลกละลายมากขึ้น เกิดน้ำท่วมและน้ำทะเลสูงขึ้น ผลทำให้น้ำทะเลจืดลง พื้นที่บางแห่งต้องหายไป ส่งผลต่อสัตว์และพืชที่ดำรงชีวิตบริเวณนั้น การที่นำจำนวนมาละลายจากก้อนน้ำแข็งขั้วโลกยังส่งผลทางอ้อมให้เชื้อให้เกิดภัย ดังเช่น ทางฝั่งอเมริกาเกิดพายุลูกใหญ่และรุนแรงอย่างไม่เคยเจอมาก่อน นี่คือข้อมูลส่วนหนึ่งที่เป็นคำเตือนถึงการเปลี่ยนแปลง และใช้ประเมินคาดคะเนถึงความ

เป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในอนาคต ที่เหล่าสิ่งมีชีวิตต้องเผชิญ และต้องมีการปรับตัว เพื่ออยู่กับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลต่อปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมนั้น ๆ⁹

3. ปัญหาด้านโรคระบาด เป็นผลกระทบถูกโถมมาจากผลของการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ โดยเห็นภาพได้ชัดจากสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ เป็นสิ่งมีชีวิตกลุ่มหนึ่งที่ไวต่อผลกระทบ สิ่งมีชีวิตกลุ่มนี้เป็นตัวบ่งชี้ความสมบูรณ์ความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะ กบ คางคก ซาลาแมนเดอร์ ซึ่งเป็นสัตว์คล้ายกิ้งก่าและซิวเลียนซึ่งเป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่ไม่มีขา เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผิวหนังของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำมีการไหลซึมของอากาศและของเหลวได้สูง จึงไวต่อการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของคุณภาพน้ำและอากาศ ซึ่งขณะนี้พบว่ามี 113 สายพันธุ์ได้สูญพันธุ์ไปแล้ว และ 1 ใน 3 ของประชากรกำลังจะสูญพันธุ์ ส่วนสายพันธุ์ที่เหลือก็เริ่มมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว การลดลงของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำอย่างรวดเร็วนี้เป็นข้อบ่งชี้ได้ว่าสภาพแวดล้อมของเรากำลังมีปัญหาอย่างมากเพราะสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำเป็นสิ่งมีชีวิต ที่อาศัยอยู่บนโลกนี้มานานก่อนสิ่งมีชีวิตอื่นและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี แต่ขณะนี้กำลังลดจำนวนลงอย่างน่าเป็นห่วง การเปลี่ยนแปลงของอากาศและมลพิษที่เพิ่มขึ้น การระบาดของโรคติดเชื้อ นั้นคือคำเตือนตอกย้ำเรื่องโรคระบาดที่เริ่มถูกปลดปล่อยออกมาเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้นเริ่มเอื้อต่อการมีชีวิตของเชื้อโรค และยังเอื้อต่อโรคที่เคยมืดไป หรือเบาบางไป กลับมารุกรามขึ้นอีกครั้ง เช่น อุณหภูมิที่สูงขึ้นจะทำให้ยุงลายซึ่งเป็นพาหะนำไข้มาลาเรียและไข้เลือดออกขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นส่งผลให้มีผู้ป่วยด้วยโรคมมาลาเรียเพิ่มขึ้นประมาณ 50-80 ล้านคนต่อปี โดยเฉพาะใน เขตศูนย์สูตรและเขตร้อนเช่นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โครงการสิ่งแวดล้อมของสหประชาชาติระบุว่า การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตอาหาร สุขอนามัย ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ตัวอย่างในประเทศเขตร้อนชื้นเช่น โรคท้องร่วง โรคหอบหืดและโรคภูมิแพ้อื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นอุณหภูมิที่สูงขึ้น จะลดปริมาณน้ำสำรอง และเพิ่มการปนเปื้อนจุลชีพเล็ก ๆ ในอาหารและน้ำทำให้เกิดโรค เช่น โรคอาหารเป็นพิษ ฤดูกาลถิ่นอาศัย สภาพแวดล้อม ลักษณะภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปยังปลดปล่อยโรคที่เราไม่เคยพบมาก่อน และยังส่งผลช่วยให้โรคที่มีอยู่กลายพันธุ์และทวีความรุนแรงอีกด้วย นั่นคือส่วนหนึ่งของปัญหาที่กระทบโดยตรงต่อประชากรโลก และสิ่งมีชีวิตทุกสายพันธุ์ที่ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงไปของโลก

⁹ เรื่องเดียวกัน, 85-95.

สรุปความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

โลกมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา มิได้เพิ่งเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเพราะฝีมือของคน แต่สิ่งที่คนได้สร้างผลกระทบให้เกิดต่อโลก เป็นสิ่งเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วขึ้น ความรุนแรงของผลกระทบไม่ว่าจะรุนแรงเพียงใด ก็ไม่สามารถกระทำให้ระบบนิเวศน์ทั้งหมดบนโลกพังทลายลงได้ คนเป็นเพียงแค่หนึ่งในปัจจัยที่มีส่วนเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบนโลกใบนี้

โลกนั้นเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตขนาดใหญ่ การมีชีวิตของโลกย่อมมีความเปลี่ยนแปลงโดยตลอด ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มาส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงให้เร็วหรือช้า คล้ายการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิตที่ต้องมีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงร่างกายตามวันเวลา แต่ผลของการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยฝีมือของคนที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นสิ่งเร่งให้เกิดการวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตทั้งหมด เกิดการปรับตัวเพื่อรับมือกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปในครั้งใหม่ คือการหาทางอยู่รอดเพื่อดำรงอยู่ให้ได้ในเผ่าพันธุ์ต่อไป บางสายพันธุ์อยู่รอดและปรับตัวกลมกลืนเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ได้อย่างแนบเนียน บ้างล้มหายตายจากตามกฎคัดเลือกสายพันธุ์ที่แสวงหาผู้ที่แข็งแรงที่สุด เพื่อถ่ายทอดพันธุกรรม (ยีนส์) เด่นของพ่อและแม่ สร้างสายพันธุ์ที่สามารถปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ สร้างความมั่นคงของเผ่าพันธุ์ตนและเป็นการคัดเลือกเผ่าพันธุ์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ต่อระบบนิเวศต่างเผ่าพันธุ์ตามห่วงโซ่ของอาหารไปพร้อม ๆ กัน เป็นการค่อย ๆ ปรับค่อย ๆ เปลี่ยนอาจกินเวลานับหลายร้อยหลายพันปี

หากดูให้ดีจะเห็นว่ามิใช่แค่การทำลายเผ่าพันธุ์แต่เป็นการเปิดช่องของธรรมชาติในการคัดเลือกสายพันธุ์ที่ทนต่อสภาพแวดล้อมได้ เป็นการวิวัฒนาการเพิ่มของสายพันธุ์ให้แตกแขนงออกไป ทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพในรูปแบบใหม่เพื่อสืบสายพันธุ์ต่อไป

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของงานสร้างสรรค์

เพื่อเป็นการสะท้อนการเอาตัวรอดของสิ่งมีชีวิตในอนาคต ที่ต้องเปลี่ยนแปลงตนเองไปตามสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัย ก่อให้เกิดรูปแบบการดำรงชีวิตใหม่ของสิ่งมีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงตามสิ่งแวดล้อมนานวันเข้าก็เริ่มเกิดพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในรูปแบบของการดำรงชีวิตในระยะเริ่มต้น แล้วกลายรูปร่างเปลี่ยนแปลงไปเป็นการวิวัฒนาการในภายหลัง เพื่อรองรับการใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่ โดย ผ่านยุคผ่านสมัยวนเวียนไปตามกาลเวลา

คนในฐานะที่เป็นผู้สร้างและเป็นต้นเหตุของปัญหา มีอาจจะหลอกตัวเองได้อีกต่อไป ในไม่ช้าไม่นานยุคแห่งการตื่นตัวในจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมย่อมเกิดขึ้นเอง เนื่องจากผลพวงของผลกระทบที่ถาโถมเข้าไปจนไม่อาจจะทนรับไหว แปรเปลี่ยนเป็นการตระหนักปรับตัวเพื่อที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติให้ได้อย่างเหมาะสมในการรักษาสมดุลทางธรรมชาติเอาไว้

หรือเราจะไม่มี การปรับตัวใด ๆ เลย แล้วปล่อยให้พื้นฐานตัวเองให้ถูกคัดออกตามกฎของการคัดเลือกของธรรมชาติ ทั้งหมดอยู่ภายใต้จิตสำนึกและความตระหนักของตัวเอง แต่ที่เห็นได้ชัดเจน และเป็นความจริงมาช้านานคือ สิ่งมีชีวิตบนโลกย่อมดำเนินวิถีชีวิตต่อไปบนสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงจะมีคนหรือไม่ก็ตาม ผลกระทบที่เราสร้างขึ้นเป็นเพียงการส่งผ่านยุคสมัยให้เร็วขึ้น และบ่งชี้ทิศทางของความเป็นไปของสภาพแวดล้อมบนโลกว่าต้องมีความเปลี่ยนแปลงอย่างแน่นอน

การสร้างสรรค์ผลงานได้จับประเด็นสิ่งเหล่านี้ โดยเฉพาะสิ่งมีชีวิตที่ได้รับผลกระทบจากผลของการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม โดยใช้ฐานข้อมูลทางสิ่งแวดล้อมจากอดีต จนถึงปัจจุบัน เพื่อคาดคะเนความเป็นไปได้ถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต สะท้อนผ่านตัวสิ่งมีชีวิตที่ต่างเร่งปรับตัวคืนรนเพื่อการอยู่รอดในสถานการณ์บังคับให้ต้องเปลี่ยนแปลงไป ความต้องการที่จะอยู่รอดของตนและรักษาเผ่าพันธุ์ให้อยู่ได้ในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น เป็นตัวเร่งให้เกิดวิวัฒนาการในลักษณะรูปร่างกายนอก รูปแบบนิสัยและการดำรงชีวิต ทั้งหมดนี้เป็นสัญชาตญาณ การเอาตัวรอดที่มีอยู่ในตัวสิ่งมีชีวิตทุกรูปแบบบนโลกใบนี้

สมมติฐานของการสร้างสรรค์

ธรรมชาติไม่เคยถึงเลที่จะลองนำของเก่ามาประกอบด้วยวิธีการใหม่ ๆ พันธุกรรมเก่าถูกนำมาใช้ซ้ำบ้าง ริไซเคิลบ้างหรือตัดแปลงไปจากเดิมบ้าง อวัยวะเก่าถูกนำไปทดลองใช้ในรูปแบบใหม่ ครีบปลาถูกนำไปใช้เดิน ถูกลมที่ใช้ลอยตัวของปลาถูกลองนำไปใช้หายใจ รูปแบบไหนที่ทำงานได้ดีก็จะได้รับการคัดเลือกและสืบต่อพันธุกรรม วิธีไหนที่ไม่เหมาะกับสิ่งแวดล้อมก็จะถูกคัดออกไป

เป็นเวลาหลายพันล้านปีที่ธรรมชาติสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ จากวัตถุดิบเดิมออกมาอย่างต่อเนื่อง ธาตุคาร์บอน ไฮโดรเจน ออกซิเจน ไนโตรเจนและฟอสฟอรัสที่เคยเป็นได้แค่ส่วนประกอบของสิ่งไม่มีชีวิตถูกนำมาใช้ในรูปแบบใหม่จนเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ที่เรียกว่า “ชีวิต” จากสิ่งมีชีวิตเซลล์เดียวเป็นสิ่งมีชีวิตหลายเซลล์ จากสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กเป็นสิ่งมีชีวิตขนาดใหญ่ จากเรียบง่ายเป็นซับซ้อน ยิ่งสิ่งมีชีวิตมีหลากหลายมากโอกาสแลกเปลี่ยนและเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ยิ่งมากขึ้น แต่ความหลากหลายที่เกิดขึ้นก็ยังคงอยู่ภายใต้กฎของจักรวาล โลก และดวงดาว ไม่ว่าสิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่เกิดขึ้นจะมีความแตกต่างกันเพียงใด สุดท้ายแล้วพื้นฐานของการเป็นสิ่งมีชีวิตล้วนแล้วแต่ต้องอยู่ภายใต้กฎใหม่ของธรรมชาติ 4 ข้อด้วยกัน คือ เติบโต มีชีวิตรอด สืบพันธุ์และวิวัฒนาการ สามพันล้านปีที่แล้วแบคทีเรียก็ดำเนินชีวิตภายใต้กฎเกณฑ์นี้ สองร้อยล้านปีที่แล้ว

ไดโนเสาร์ก็ดำเนินชีวิตภายใต้กฎเกณฑ์นี้มาจนถึงทุกวันนี้เราเองก็ดำเนินชีวิตภายใต้กฎเกณฑ์เหล่านี้อยู่ อย่างไรก็ตามแม้ว่าสิ่งมีชีวิตทุกชนิดที่เคยเกิดขึ้นมาบนโลกนี้จะดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้กฎของธรรมชาติเหล่านี้ แต่สิ่งมีชีวิตอื่นไม่เคยรู้จักโลกการทำงานของธรรมชาติเหล่านี้จะมีก็เพียงแต่เราเท่านั้นที่รู้และเข้าใจเหตุผลของธรรมชาติ¹⁰

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลข้างต้นที่น่าเสนอนี้เป็นข้อบ่งชี้ได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของโลกมีอยู่ตลอดเวลา ทำให้สิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปตามไปด้วยการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตนั้นต้องพึ่งพาและอาศัยสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม จึงเกิดการวิวัฒนาการไปตามกระบวนการเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลมาจากปฏิกิริยาที่สิ่งมีชีวิตต้องการปรับตัวให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์และสายพันธุ์ที่ปรับตัวได้เท่านั้นที่จะอยู่รอดต่อไป

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

นำเสนอเรื่องราวผลของการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมในอนาคตที่มีผลต่อสิ่งมีชีวิต โดยอาศัยข้อมูลบ่งชี้ทิศทางกระทบมาจากอดีตถึงปัจจุบัน แล้วตั้งสมมติฐานภาพความเป็นไปได้ถึงความเป็นอย่างอยู่และวิถีชีวิตของสิ่งมีชีวิตในสภาพแวดล้อมอนาคต โดยใช้ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลอ้างอิงข้อมูลจากความจริงส่วนหนึ่ง แล้วนำมาผนวกเข้ากับจินตนาการอีกส่วนหนึ่ง

รูปแบบของผลงานถูกถ่ายทอดเป็นแบบจิตรกรรม 2 มิติ ด้วยเนื้อหาที่มุ่งสะท้อนเรื่องราวในอนาคตผสมผสานกับจินตนาการ จึงต้องใช้วิธีการนำเสนอผ่านมุมมองการสร้างมิติอีกมิติหนึ่ง มารองรับจินตนาการของการสร้างสรรค์ ด้วยกระบวนการทำงานต้องนำข้อมูลจริงผนวกเข้ากับจินตนาการ ทำให้รูปแบบของผลงานถูกนำเสนอคล้ายลัทธิ Surrealism ในกระบวนการสร้างมิติเพื่อทำพื้นที่รองรับ เลือกใช้วิธีการสร้างเทคนิคที่มีความน่าสนใจและเลือกใช้วัตถุจริงที่ได้จากการสังเกตผลกระทบที่มาจากวัตถุนั้น มาเป็นวัสดุในการทำเทคนิคด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดผลลงบนพื้นที่รองรับของภาพ เพื่อเชื่อมโยงให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหา การทำเทคนิคมีการใช้หลายวิธี เช่นการปั๊ม การกั้น การพ่น การฉาบ ด้วยจินตนาการในการมองรูปทรง ยืด หด ย่อและขยาย รูปทรง บิดเบี้ยว ผิดเพี้ยน เพื่อสร้างนัยยะให้เกิดรูปทรงและแสดงถึงความรู้สึกคั่นร่นเอาตัวรอดบนความผกผันในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป การใช้สีที่มีอยู่ในภาพส่วนใหญ่คงไว้ซึ่งการคลุม โทนสี อิมปริม ลึกลับ ดูเหมือนซ่อนเร้น พยายามให้สีสันกับสิ่งมีชีวิตตามความเหมาะสม

¹⁰ ชัชพล เกียรติขจรธาดา, เหตุผลของธรรมชาติ (กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ พรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง, 2554), 180.

ผลงานที่ออกมาจะเป็นลักษณะงานเชิงข้อมูลซึ่งผสมผสานเข้ากับจินตนาการถูกถ่ายทอดเป็นงานในอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็น 2 มิติ ที่ดูน่าสนใจทั้งในด้านเทคนิค สี สัน รูปทรง เพื่อสร้างภาพความเป็นไปในการปรับตัวของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยบนโลกในอนาคต

วิธีการศึกษาเพื่อการสร้างสรรค์

วิธีการศึกษา

1. รับรู้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวเอง
2. ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากหนังสือ สมุดภาพ บทความในอินเทอร์เน็ต แล้วบันทึก

รวบรวมข้อมูล

3. ศึกษาหาข้อมูลวิจัยทางวิทยาศาสตร์
4. ศึกษาหาข้อมูลบทความการวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตศึกษาหาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อม

แหล่งข้อมูลในการสร้างสรรค์

1. สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน และ อดีต เรื่องใกล้ตัวที่เกิดจากตัวเอง
2. จากสารคดี ข่าว หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และบทความที่ศึกษา
3. จากศิลปินสาขาต่าง ๆ ที่มีลักษณะ ความคิด และวิธีการคิดที่คล้ายกัน
4. ศึกษาพืช และสัตว์ เช่น ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิง แมลง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ใน

ธรรมชาติ

บทที่ 2

ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

ประสบการณ์ของศิลปินมักน่าสนใจเป็นพิเศษ เขาสัมผัสชีวิตและเหตุการณ์ด้วยความตื่นตัวเห็นเป็นเรื่องสำคัญ จึงสามารถสื่อประสบการณ์ที่เขาได้รับมาจากสิ่งแวดล้อมนั้นกับผู้อื่นได้ แล้วถ่ายทอดเป็นประสบการณ์ทางสุนทรียภาพแก่ผู้อื่นด้วยงานศิลปะ ศิลปะเป็นประสบการณ์พิเศษที่มีพื้นฐานจากชีวิตธรรมดาทั่วไป ศิลปินที่มีประสบการณ์แท้ในชีวิตมาก ย่อมทำงานศิลปะได้ดี สัมพันธ์กับผู้รับชมที่มีประสบการณ์ในชีวิตมาก ก็จะรับสัมผัสจากงานศิลปะได้มากและลึกซึ้งเช่นกัน จุดหมายของศิลปะก็คือ การให้ประสบการณ์ทางสุนทรียภาพถ่ายทอดให้ผู้รับชม¹

แนวความคิดและแรงบันดาลใจถูกเริ่มมาจากประสบการณ์วัยเด็กถึงปัจจุบัน เป็นช่วงเวลาที่ข้าพเจ้าได้รับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ทั้งต่อพื้นที่ลักษณะภูมิประเทศ สภาพอากาศฤดูกาล วิถีชีวิตของสิ่งมีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปทุกวัน การสัมผัสได้ถึงประสบการณ์เหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกตระหนักรู้ และเกิดข้อสังเกต เกิดความสนใจ ให้ศึกษาถึงผลกระทบเหล่านั้นจากการศึกษาจึงรับรู้ได้ว่ากระทำที่เราสร้างในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ สิ่งดังกล่าวนี้เป็นจุดเริ่มต้นของแนวความคิดที่จะนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรม โดยอาศัยข้อมูลอีกหลายด้านประกอบกัน คือ ข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ ข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อม และแรงบันดาลใจด้านศิลปกรรม รวบรวมผสมผสานเป็นผลงานจิตรกรรมอีกรูปแบบหนึ่ง

อิทธิพลด้านแนวคิดวิทยาศาสตร์

ตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติมีกฎในการปรับตัวให้สิ่งมีชีวิตปรับเพื่อความอยู่รอดตามสภาวะแวดล้อมของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ช่วงเวลาของการปรับสมดุลที่เป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนของสิ่งแวดล้อมนั้นจะมีการเร่งวิวัฒนาการอย่างก้าวกระโดดเพื่อการเอาตัวรอด

---

¹ จอห์น ดิวอี้, องค์ประกอบของศิลปะ, พิมพ์ครั้งที่ 2, แปลจาก Art Experience, แปลโดย ชลูด นิ่มเสมอ (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2534), 13.

วิทยาศาสตร์ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาวะโลกร้อนกล่าวว่า “โลกและสิ่งมีชีวิตบนโลกจะเยียวยาตัวเอง” เจมส์ เลิฟล๊อค นักชีวเคมีชาวอังกฤษได้เสนอสมมติฐานที่ว่า โลกทั้งดวงคือสิ่งมีชีวิตขนาดมหึมา² สิ่งมีชีวิตทั้งหลายบนโลกนี้ต่างเป็นเซลล์ชีวิตของโลกและเป็นอิทธิพลในการรักษาสมดุลของตัวโลกเอง เลิฟล๊อค ตั้งข้อสังเกตว่าในสภาวะปกติร่างกายของมนุษย์รักษาอุณหภูมิ 37°C เพราะคงรักษาระบบต่าง ๆ ไว้ อันได้แก่ ระบบหายใจ ระบบอาหาร ระบบประสาท เป็นต้น สำหรับโลกก็เช่นกันอุณหภูมิของพื้นผิวโลกไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก แม้ว่าโลกจะมีอายุหลายพันล้านปีแล้วทั้งนี้เพราะ โลกมีกลไกหลายระบบ อาทิเช่น บรรยากาศ น้ำ ธรณีและสิ่งมีชีวิตทำงานร่วมกัน ที่จะรักษาสมดุลไว้เช่นเดียวกับการทำงานของร่างกายของมนุษย์ การรักษาสมดุลของสภาพอากาศและอุณหภูมิของโลกยังเอื้อต่อการเกิดของสิ่งมีชีวิตอีกด้วย แม้ว่าโลกจะผ่านมาหลายยุคหลายวิฤตการณ์ บางครั้งอาจดูยากแก่การดำรงของสิ่งมีชีวิตต่อไป แต่ก็ผ่านพ้นในทุกครั้งไปและอีกครั้งที่วิฤตการณ์ครั้งใหม่เกิดขึ้น โดยคนมีส่วนในการเร่งให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง เลิฟล๊อค จึงได้ศึกษาและตั้งสมมติฐานของเขาออกมาชื่อว่า “สมมติฐานไกอา” (Gaia hypothesis) โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเดิมที่จะเปลี่ยนไปตามการปรับสภาพของโลกซึ่งเป็นเรื่องปกติในขณะที่โลกปรับตัว ในการปรับตัวของโลกส่งผลที่ให้เห็นได้คือ เกิดพายุที่รุนแรงขึ้น แผ่นดินไหว ภัยแล้ง น้ำท่วม ฤดูกาลเปลี่ยนแปลงและอีกมากมายจากการขยับตัวของโลกเพื่อปรับสมดุล แต่ภายหลังการที่โลกปรับสมดุลของตัวเองได้แล้ว ย่อมส่งผลให้สิ่งมีชีวิตบางชนิดสูญพันธุ์ลงไปหรือเกิดสิ่งมีชีวิตรูปแบบใหม่ ๆ ที่ถูกพัฒนาจากสายพันธุ์เดิมเป็นการเกิดวิวัฒนาการตัวเองเพื่อปรับตัวดำรงอยู่ในสภาวะแวดล้อมใหม่

จากข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ได้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานบนความจริงได้ว่า โลกเปลี่ยนอยู่เสมอ เร็วช้าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีส่วนในการเร่ง แต่กลไกต่าง ๆ บนโลกก็ยังช่วยเอื้อให้เกิดชีวิตดำเนินต่อไปได้ โดยใช้การวิวัฒนาการมาเป็นเครื่องมือของสิ่งมีชีวิตในการอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ตน

อิทธิพลด้านสิ่งแวดล้อม

รูปแบบการปรับตัวของสิ่งมีชีวิตนั้นมีหลากหลายรูปแบบ ถูกสะท้อนออกมาแตกต่างกันออกไปในแต่ละชนิดพันธุ์ โดยมากจะถูกปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่อาศัย เพื่อประโยชน์ที่จะนำไปใช้ เช่น การพรางตัวเพื่อหลบเลี่ยงนักล่าคือการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมรอบข้างในส่วนกลับกันเป็นการพรางตัวเพื่อล่าเหยื่อนี้ คือ การใช้ประโยชน์ที่ได้จากสิ่งแวดล้อมให้หาอาหารรวมถึงดำรงชีวิตอยู่ได้ง่ายขึ้น

² ไคแลน อีแวนส์, แกะรอยวิวัฒนาการ, พิมพ์ครั้งที่ 3, แปลโดย แทนไท ประเสริฐกุล (กรุงเทพฯ: มุลนิธิเด็ก, 2552), 137.

สิ่งแวดล้อมคือสิ่งที่อยู่รอบตัวเราทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เป็นวิถีชีวิตที่สิ่งมีชีวิตสร้างขึ้น เพื่อพึ่งพา เช่น หากิน หลบเลี้ยง อาศัย รวมตัวกันและใช้ประโยชน์จากสิ่งไม่มีชีวิตเช่น ก้อนหิน ดิน สิ่งปลูกสร้าง สิ่งเหล่านี้สร้างความเชื่อมโยงให้เกิดระบบนิเวศน์ขึ้นในสิ่งแวดล้อมนั้น สิ่งแวดล้อมมีความเฉพาะในแต่ละพื้นที่ ถูกเชื่อมโยงความเปลี่ยนแปลงไว้โดยสภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ เช่นคน สัตว์ พืช เป็นปัจจัยส่งผลถึงลักษณะเฉพาะของพื้นที่นั้น ๆ สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ จึงต้องเลือกสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับคนได้มากที่สุด แล้วปรับตัวต่อไปให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ค่อย ๆ เปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ดังเช่น หนู แมลงสาบ นกพิราบ ได้ปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับสังคมเมือง ทั้งหมดนี้ก็เพื่อความสะดวกในการหากินและหลบเลี้ยงจากศัตรู โลกนั้นมีการเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา สภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมของโลกก็ถูกเปลี่ยนมาหลายครั้งแล้ว ดังเช่นยุคไดโนเสาร์เป็นสัตว์เลื้อยคลานซึ่งเป็นสัตว์เลือดเย็นยุคแห่งสัตว์เลื้อยคลานนี้ผ่านพ้นไปแล้วและได้ส่งผ่านยุคใหม่ให้สัตว์เลือดอุ่นต่อไป จนเวลาปัจจุบันเป็นช่วงเวลาที่คุณเป็นส่วนหนึ่งให้เกิดความรวดเร็วของการเปลี่ยนผ่านยุค จากการใช้ชีวิตในปัจจุบันของเรา สามารถคาดคะเนถึงสภาพความเป็นไปในอนาคตที่มีต่อสิ่งมีชีวิตได้ เนื่องจากวิถีชีวิตที่คนสร้างขึ้นในปัจจุบันส่งผลอย่างรุนแรงต่อสภาพแวดล้อมในปัจจุบันอย่างเห็นได้ชัด ในไม่ช้าไม่นานสิ่งแวดล้อมที่ถูกเปลี่ยนโดยคนนี่ ต้องเป็นสิ่งกำหนดผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตให้เปลี่ยนแปลงตามอย่างแน่นอน

จะเห็นได้ว่าสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญมากมายต่อสิ่งมีชีวิต สิ่งแวดล้อมนั้นเป็นตัวกำหนด อุปนิสัย หน้าตา รูปแบบวิถีชีวิต และยังผ่านเวลานานวันเข้าก็กลายเป็นແຕກແຈງงสายพันธุ์ออกไปหรือวิวัฒนาการนั่นเอง ความตระหนักในจิตสำนึกและพยายามดูแลความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำเนินต่อไปในทิศทางที่เหมาะสม จะช่วยให้ความเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางที่ควรจะเป็น ช่วยรักษาจำนวนของสายพันธุ์ให้คงไว้ในจำนวนที่เหมาะสม

แรงบันดาลใจจากการปรับตัวของพืชและสัตว์

รูปร่างและวิธีการดำรงชีวิตที่ชวนหน้าประหลาดใจของพืชและสัตว์ ซึ่งสร้างคำถามถึงที่มาและประโยชน์ที่นำไปใช้ทำให้เราได้สงสัย³ หากสืบลึกถึงที่มาล้วนถูกพัฒนาจากหนึ่งต้นกำเนิดอันแสนเรียบง่าย แดกออกไปเป็นหลายรูปแบบของชีวิต ทั้งแสนงดงามและสุดมหัศจรรย์ ได้ถูกปั้นแต่ง และยังคงปั้นแต่งโดยวิวัฒนาการ ก่อเกิดสายพันธุ์ใหม่ ๆ ต่อไป

ที่มาของหน้าตารูปลักษณ์ภายนอกและวิถีชีวิตนั้นมีต้นเหตุของสิ่งที่เป็น ทั้งหมดล้วนเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเข้าถึงปัจจัยการดำรงชีวิตให้ได้มากที่สุดจึงขอยกตัวอย่างสัตว์และพืชที่เห็นได้ชัดที่มีการปรับตัวเพื่อให้ดำรงชีวิตเข้ากับสิ่งแวดล้อม

³ ชาลส์ ดาร์วิน, กำเนิดสปีชีส์, แปลโดย นำชัย ชีววิวัฒนธน์ (กรุงเทพฯ: สารคดี, 2558), 74-83.

และสภาพแวดล้อมในรูปแบบต่าง ๆ กันออกไป ตัวอย่างเช่น⁴ การลอกที่ผีเสื้อ Viceroy เลียนแบบผีเสื้อ Monarch ซึ่งเป็นการเลียนแบบผีเสื้อด้วยกันเอง โดยเริ่มต้นจากหนอนของผีเสื้อ Monarch ได้กินพืชที่มีพิษเข้าไปทำให้วิวัฒนาการตัวเองให้เกิดการต้านพิษได้ ในภายหลังก็ลอกคราบมาเป็นผีเสื้อแต่พิษในตัวนั้นยังถูกสะสมอยู่ ทำให้นักล่านั้นไม่กล้าที่จะกินเป็นอาหาร แต่ผีเสื้อ Viceroy นั้นเป็นสัตว์ที่กินได้ไม่มีพิษ หากต้องการอยู่รอดต่อไปต้องแสวงหากลไกเพื่อรักษาชีวิตของตัวเอง จึงหาทางรอดด้วยการปรับตัวด้วยการเลียนแบบลวดลายผีเสื้อ Monarch เพื่อหลอกผู้ล่า บางสายพันธุ์ปรับตัวโดยใช้การพรางตัวในลักษณะเลียนแบบให้เหมือนสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ แล้วซ่อนรอในการล่า ทั้งนี้เพื่อประหยัดพลังงานที่จะสูญเสียและยังหลบเลี่ยงศัตรูผู้ล่าไปพร้อม ๆ กัน เช่น ตักแตนใบไม้และปลาบ Frog fish ในพืชบางชนิดมีการปรับตัวอย่างน่าอัศจรรย์ เป็นทั้งการปรับตัวและพรางตัวไปพร้อม ๆ กัน ต้นไม้เลียนแบบสิ่งแวดล้อมโดยรอบคือตะบองเพชรพันธุ์ Lithops ที่ประสบความสำเร็จเป็นอันมากเนื่องจากการเลียนแบบก้อนหิน อันเนื่องมาจากลักษณะภูมิประเทศที่อาศัยนับว่าเป็นพื้นที่แห้งแล้งที่สุดและต้องใช้ความอดทนเอาตัวรอดเป็นอันมาก นอกจากนี้จะต้องปรับตัวให้ทนทานต่อความแห้งและยังต้องเอาตัวรอดให้พ้นจากการเป็นอาหารอีกด้วย สัตว์บางชนิดเลือกที่จะใช้การปรับตัวในรูปวิถีชีวิตและการขยายพันธุ์ ดังที่เห็นชัดในสัตว์จำพวกแมลง ใช้รูปแบบการรวมกลุ่มจำนวนเยอะและขยายพันธุ์ได้เยอะเพื่อเอาตัวรอดในสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการรวมกลุ่มจำนวนมากนี้มีพลังในการรับมือกับผู้ล่าแล้ว แมลงยังใช้จำนวนในการล่าได้เช่นกัน ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในวิถีชีวิตในแต่ละวันนั้นมากแต่ยังนับว่าน้อยกว่าจำนวนที่เกิด ในแต่ละวัน ทำให้การดำรงเผ่าพันธุ์ของสัตว์จำพวกแมลงถือว่ามั่นคงในสายพันธุ์เป็นอันมาก

สิ่งมีชีวิตทุกชนิดที่เราได้พบเห็นในปัจจุบันนี้ต่างถูกปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดของเผ่าพันธุ์มาแล้วทั้งสิ้น แต่ที่เราได้เห็นความเปลี่ยนแปลงได้ชัดอย่างจินตนาการ เช่น การที่ต้นไม้บางชนิดปรับตัวเพื่อทนทานต่อความแห้งแล้งอย่างเช่นต้นตะบองเพชร พืชบางชนิดปรับตัวโดยการกินแมลงเพื่อชดเชยระบบรากที่หาอาหารได้ไม่ได้อย่างเช่นกาบหอยแครงหรือหม้อข้าวหม้อแกงลิง การที่สัตว์บางชนิดปรับตัวเลียนแบบธรรมชาติเพื่อหลบเลี่ยงจากศัตรูหรือล่าอย่างเช่นหมึก ความต้องการหาอาหารของปลาตีนที่มีวิวัฒนาการให้สามารถใช้ครีบทึบที่แข็งแรงเดินอยู่บนบกได้นานอันเนื่องมาจากความต้องการในการหากินบนบกในยามที่น้ำลด ปลาบินได้เกิดจากวิวัฒนาการโดยใช้ครีบทึบสำหรับร่อนบินเหนือผิวน้ำเพื่อกระโดดหนีนักล่า บนรูปแบบของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปมีทั้งความแปลกพวกนี้ ถูกวิวัฒนาการสร้างมาอย่างมีเหตุผลในการสะดวกต่อการดำรงชีวิตทั้งสิ้น

⁴ Mimic, เลียนแบบทำไม, พิมพ์ครั้งที่ 3, แปลโดย แทนไท ประเสริฐกุล (กรุงเทพฯ: โอเพ่น บুক, 2549), 12-30.

อิทธิพลผลงานจากงานศิลปกรรม

ลัทธิเซอร์เรียลลิสม์

การถ่ายทอดของผลกระทบที่ยังมาไม่ถึงเป็นการวาดภาพแห่งอนาคต และการที่จะถ่ายทอดผลกระทบในอนาคต หากแก่การสร้างสรรค์ให้เป็นรูปธรรมมาก ข้าพเจ้าจึงใช้วิธีการสร้างมิติมิติใหม่ขึ้นมาเพื่อรองรับการสร้างสรรค์ ในทางการสร้างสรรค์รูปแบบงานจึงคล้ายแนวทางเซอร์เรียลลิสม์ แต่ไม่เหมือนกันเป็นเพียงหยิบยกเอาหลักการในการนำเสนอบางอย่างมาปรับใช้ตามความสมควร

ลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) ความเจริญด้านความคิด ทางลัทธิของศิลปะมีส่วนให้อิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์และศิลปศึกษาเป็นอันมาก ดังเช่น ลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ของกลุ่มศิลปินสมัยใหม่อีกกลุ่มหนึ่งในปัจจุบัน คำว่า เซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) มี อโพลิแนร์ กริและนักวิจารณ์มีชื่อชาวฝรั่งเศสเป็นผู้ตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1917 ครั้งแรกมีความมุ่งหมายเพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่ตอนหลังความหมายเพี้ยนไปเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับขบวนการจิตไร้สำนึกที่เป็นไปอย่างเสรีโดยอัล โนมัดติ กลายเป็นชื่อประชดสังคมไป ลัทธิเซอร์เรียลลิสม์เจริญงอกงามจากลัทธิคาตา (Da Daism) ซึ่งเกิดขึ้นในสวิส เครซริค และแผ่ขยายไปเยอรมัน ฝรั่งเศส และอเมริกาเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 ศิลปินกลุ่มหนึ่งผู้ซึ่งไม่พอใจในการสงครามที่มีแต่การทำลายล้างผลาญกัน จึงรวมพลังกันประท้วงโดยสร้างศิลปะแบบคาตาขึ้น เพื่อต่อต้านการสงครามต่อต้านการทำลายและกฎเกณฑ์ความงามอันหลอกลวง โดยใช้วิธีหันมอกเอาหนามบ่ง หรือเกลือกจิ้มเกลือก คือว่าแทนที่จะแสดงออกทางศิลปะให้เห็นงามกลับแสดงให้เห็นสิ่งที่น่าเกลียด ตลก หยาบโตน ทั้งนี้เพื่อเตือนให้มนุษย์ด้วยกันรู้สึกสำนึกในผลร้ายของสงครามนั้น ศิลปินกลุ่มนี้กล่าวว่า ความรู้สึกของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าท่านรู้สึกอย่างไร จงแสดงออกทันทีอย่าสกดกั้นเอาไว้ เพราะมันจะฝังอยู่ใต้จิตสำนึกและจะเป็นอันตรายต่อตัวท่านเอง จากคำกล่าวของลัทธินี้ ทำให้ทราบว่ลัทธินี้เกี่ยวข้องกับจิตไร้สำนึก ซึ่งเป็นระยะพอดีกับที่นายแพทย์ ซิกมันด์ ฟรอย์ (1856-1934) ประกาศทฤษฎีด้านจิตวิทยาอยู่ในยุโรปพอดี นับว่าซิกมันด์ ฟรอย์ มีส่วนช่วยให้ลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ มีอิทธิพลต่อวงการมาก

ศิลปะแนวเซอร์เรียลลิสม์ มีความหมายว่า เหนือความจริง เพราะศิลปะแนวนี้ถ่ายทอดเรื่องราวเหนือธรรมชาติ ถ่ายทอดสิ่งที่อยู่ในความฝันออกมา ว่ากันว่าความฝันนั้นเป็นสิ่งที่จริงแท้เสียยิ่งกว่าความจริง เป็นสุดยอดของความเป็นจริง เซอร์เรียลลิสม์ได้วิวัฒนาการมาจากพวกคาตาอิตส์ในเรื่องราวของการมองความจริง อันพิสดาร ศิลปินมองเห็นว่าโลกความเป็นจริงที่เห็นอยู่

⁵ อารี สุทธิพันธุ์, ศิลปะนิยม (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2516), 297-303.

เป็นภาพมายาทั้งหมด (แต่กลับเห็นความฝันเป็นเรื่องจริง ออกจะสับสนอย่างไรไม่รู้) นี่เป็นการเคลื่อนไหวของศิลปะแบบหนึ่ง ที่มีความคิดพ้องตามทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์ ที่ว่า มนุษย์ ทุกคน อยู่ภายใต้อิทธิพลของจิตไร้สำนึก ซึ่งเราฝังความอยากอันมิได้ชัดเจนเอาไว้ จนเกิดทำให้รู้สึกว่าการกลัวความฝันยังมิได้หายไปจากมนุษย์ หากแต่หลบอยู่ในส่วนลึกของจิตใจ งานเซอเรียลลิสม์มีความสำคัญอยู่ที่ การแสดงออกของจิตไร้สำนึกอย่างอิสระปราศจากการควบคุมของเหตุผล มีความฝันอารมณ์จินตนาการ ก่อนข้าง โน้มนำไป ในทางกามวิสัย หลักการของเซอเรียลลิสม์ คือ จินตนาการเป็นส่วนสำคัญของการแสดงออก จินตนาการคือจิตไร้สำนึก และจิตไร้สำนึกเป็นภาวะของความฝัน ที่มีขบวนการต่อเนื่องกันซึ่งนำไปสู่การสร้างสรรค์งานศิลปะได้ สิ่งที่เราเห็นจากโลกภายนอกขณะตื่น เป็นเพียงปรากฏการณ์ทางจิตที่แปรทแยงความงามของพวกเขา

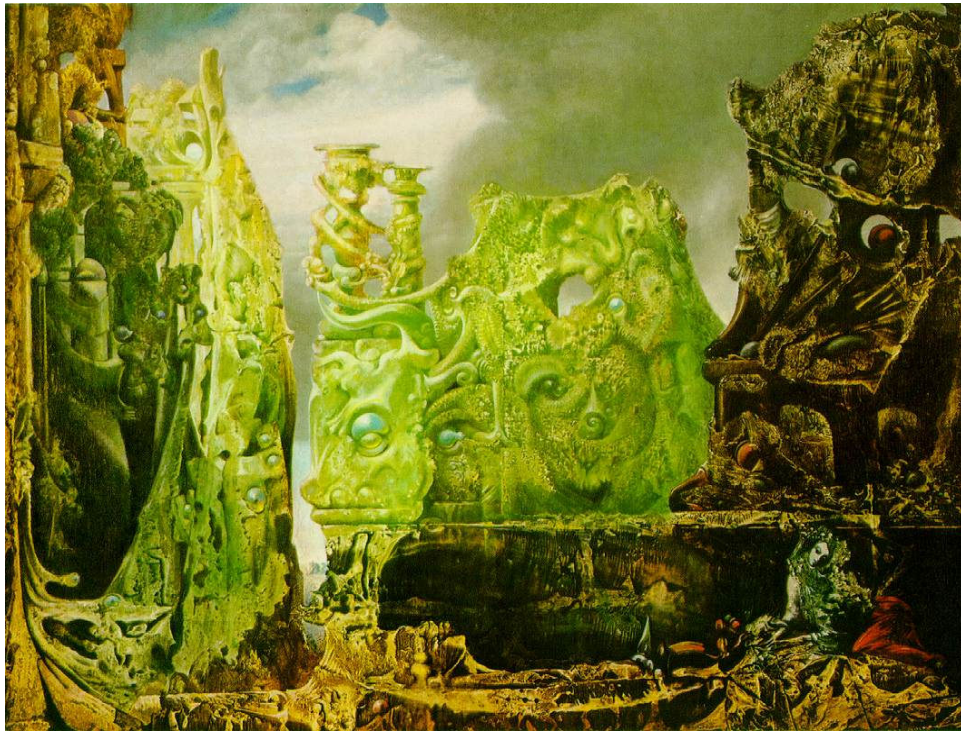
ตัวอย่างภาพในยุค Surrealism

- ภาพที่ 1 ตัวอย่างภาพในยุค Surrealism
ชื่อศิลปิน Salvador Dali
ชื่องาน Soft Construction with Boiled beans; premonition of Civil war
เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ขนาด 99.9 x 100 เซนติเมตร

ที่มา: Philadelphia Museum Art, **Salvador Dali**, accessed August 3, 2015, available from <http://www.philamuseum.org/collections/permanent/51315.html>

ภาพที่ 2 ตัวอย่างภาพในยุค Surrealism

ชื่อศิลปิน Max Ernst

ชื่องาน L'oeil du silence (The eye of silence)

ขนาด 162.6 x 127.6 cm.

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ที่มา: Kemper Art Museum, **Max Ernst**, accessed August 3, 2015, available from

<http://www.kemperartmuseum.wustl.edu/collection/explore/artwork/541>

ลัทธิ Pop Art

Robert Rauschenberg

เนื่องจากตัวงานต้องการถ่ายทอดสภาวะการเปลี่ยนแปลงของการดำรงชีพของสิ่งมีชีวิตบนพื้นที่และสภาพแวดล้อมใหม่อันมีผลจากคนเป็นตัวเร่งผลกระทบที่เราทำในวันนี้ส่งผลถึงสภาพสิ่งแวดล้อมในอนาคตอันมีผลจากการกระทำมาจากปัจจุบัน อิทธิพลทางด้านศิลปะที่ส่งอิทธิพลต่อตัวงานแบ่งเป็นด้านเทคนิค รูปแบบ และทางด้านแนวความคิดอิทธิพลทางด้านเทคนิควิธีการได้รับ

อิทธิพลหลักการคิดในค่าของวัตถุ ข้าพเจ้ามีความเชื่อในความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของที่ใช้จะบ่งบอกที่มาของผู้ใช้บอกบุคลิกนิสัย เชื่อมโยงกับตัวงานโดยการหาวัตถุเหลือใช้ที่ถูกใช้ในชีวิตประจำวันนี้อาจมีมากจากการใช้อย่างฟุ่มเฟือย วัสดุบางชิ้นยังคงเหมือนเครื่องบ่งชี้เชื่อมโยงเวลาสัมพันธ์กับผู้ใช้ สามารถบอกสถานการณ์ในตอนนั้น เช่น ในขณะที่มือทกภัยจะมีซองอาหารสำเร็จรูป มากมายสัมพันธ์กับตอนหลังอุทกภัยจะมีห่อสินค้าเครื่องนุ่งห่มในปริมาณมาก เป็นต้น และได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปินที่นำวัสดุมาทำงาน คือ Robert Rauschenberg สนใจและกล้าที่นำวัสดุที่แตกต่าง หลากหลาย มาใช้เป็นพื้นที่ในการรองรับการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ ที่แปลกออกไปซึ่งในงานชุด คอมโบน์ เฟ้นท์ดิง โดยนำวัสดุธรรมดาที่เห็นอยู่ทั่วไปและบางครั้งเป็นการนำสิ่งที่เค้าสร้างขึ้นเอง มาใช้ร่วมกันกับพื้นผ้าใบ ตัวอย่างเช่น สร้างวัสดุให้ประกอบกันแล้วยื่นอยู่ได้ด้วยตัวมันเอง โดยไม่ต้องนำไปแขวนผนังหรือใช้พื้นที่รองรับเป็นผ้าคลุมเตียงจริง ๆ และปาดป้ายสีทับลงไปและนำมาแขวนบนผนัง Robert Rauschenberg ได้ก่อตั้ง EAT ย่อมาจากการทดลองในศิลปะและเทคโนโลยี โดยมีจุดมุ่งหมายแสวงหาความเป็นไปได้สำหรับงานศิลปะ สนใจในวัสดุต่าง ๆ ส่วนใหญ่ คือ วัสดุข้างถนน สิ่งที่เขาสนใจส่วนใหญ่เป็นรูปเรขาคณิต วัสดุที่ทำจากยาง และชิ้นส่วนน้อยใหญ่ของรถยนต์ Robert Rauschenberg พยายามลดช่องว่างระหว่างศิลปะกับชีวิตด้วยการนำวัสดุสองสิ่งนี้เข้ามาใกล้กันยิ่งขึ้น โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการทิ้งรอยฝีแปรงแบบแอ็คชั่น เฟ้นท์ดิง กับวัสดุเหลือใช้ เขาได้พูดถึงวิธีการเชื่อมต่อของเขาเปรียบเป็นเสมือนงานผสมสีของวัตถุ

ภาพที่ 3 ตัวอย่างภาพในลัทธิ Pop Art
 ชื่อศิลปิน Robert Rauschenberg
 ชื่องาน Overcast 3
 ขนาด 88.9 x 263.3 x 28 cm.
 เทคนิค สีสผสม

ที่มา: HIGH Museum of Art, **Robert Rauschenberg**, accessed August 3, 2015, available from http://www.cc.gatech.edu/projects/hmuseum/themes/city/overcast_iii.html

ภาพที่ 4 ตัวอย่างภาพในลัทธิ Pop art
 ชื่อศิลปิน Robert Rauschenberg
 ชื่องาน Canyon
 ขนาด 220.3 x 177.8 x 61 cm.
 เทคนิค สีสผสม

ที่มา: HIGH Museum of Art, **Robert Rauschenberg**, accessed August 3, 2015, available from http://www.cc.gatech.edu/projects/hmuseum/themes/city/overcast_iii.html

สรุปที่มาของความคิดและแรงบันดาลใจของการสร้างสรรค์

จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นแรงบันดาลใจเมื่อถูกรวมเข้ากับที่มาของแนวความคิดทำให้เกิดการสรุปทางด้านความคิดแล้ว จะคาดคะเนภาพความคิดออกมาเป็นรูปธรรม โดยการใช้ข้อมูลที่เป็นจริงผสมผสานกับจินตนาการและถ่ายทอดออกมาเป็นภาพของโลกในอนาคต

ภาพของการจินตนาการ โลกอนาคตในทัศนคติของข้าพเจ้านั้น เป็นการมองจากข้อมูลและแนวความคิดวิทยาศาสตร์อย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยนำสมมติฐานเชิงชีววิทยามาเชื่อมโยงให้รับรู้ว่ามีชีวิตไม่อาจหายไปจากโลกใบนี้และสามารถคาดการณ์ได้ว่า ต้องมีบางสายพันธุ์ที่อาจสูญพันธุ์ไป และในสายพันธุ์ที่ยังอยู่ต้องดิ้นรนปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่ถูกเปลี่ยนไปจากการกระทำของคนในยุคปัจจุบัน เมื่อถึงเวลาในอนาคตที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปแล้วนั้น สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ คงยังทิ้งร่องรอยแห่งอดีตที่ยังบอกเล่าความเป็นมาของตัวมันเองในยุคปัจจุบัน เหมือนดั่งการศึกษาโบราณสถานและ โบราณวัตถุที่บ่งชี้การถึงที่มาของการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ เช่นเดียวกับหน้าตา และวิถีชีวิตของสัตว์ ที่แปลกประหลาดออกไปจากการปั้นแต่งของวิวัฒนาการ บอกเล่าถึงที่มาและความผกผันที่มันได้รับจากสิ่งแวดล้อม สัตว์ที่อยู่ส่วนยอดสุดของห่วงโซ่อาหารอาจเป็นพวกแมลงที่เล็ก ๆ อนาคตในด้านสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจากผลกระทบที่เราสร้างขึ้นในปัจจุบัน สถาปัตยกรรมที่เราเพียรสร้างคงเหลือแค่ชื่อเราอาจได้เห็นสัตว์ที่เปลี่ยนรูปร่างให้คล้ายสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สัตว์บางชนิดอาจเข้ายึดครองบ้านเรือนของเราเหมือนดั่งใช้ชีวิตในป่า ภายหลังที่คนละทิ้งไปเพราะไม่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตในพื้นที่นั้น ๆ พื้นที่ของโลกส่วนมากอาจเป็นพื้นที่สุดขั้วทางสภาพอากาศ หรืออาจเหลือไว้แก่น้ำและทะเลทรายแห้งแล้ง

ในการด้านการถ่ายทอดและสร้างสรรค์นั้น ได้นำการสร้างมิติอีกมิติมาทับซ้อนมุมมองในปัจจุบันเพื่อรองรับการสร้างสรรค์เสมือนซ้อนทับกันเป็นชั้น ๆ โดยหยิบยืมวิธีการนำเสนอรูปแบบของลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ ซึ่งมีส่วนคล้ายกันของการถ่ายทอดคือลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ ใช้การถ่ายทอดจินตนาการความฝันผ่านมิติที่เหนือจริง แต่ในตัวตนของข้าพเจ้าใช้การสร้างมิติเพื่อรองรับจินตนาการในการถ่ายทอดการสร้างสรรค์และใช้เชื่อมโยงเวลาเพื่อซ้อนทับช่วงเวลาในอดีต ปัจจุบันและอนาคตเข้าไว้ด้วยกัน ทำให้ภาพคล้ายกันในการนำเสนอแต่มีความแตกต่างกันด้านแนวความคิด คือลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ นำเสนอสภาวะจิตได้สำนึกออกมาเป็นรูปธรรม แต่ข้าพเจ้ามุ่งเสนอความจริงจากการตั้งสมมติฐานในอดีตและปัจจุบันอย่างเป็นเหตุเป็นผลแล้วผสมผสานกับจินตนาการเพื่อถ่ายทอดภาพในอนาคต ในการที่นำเสนอในรูปแบบนี้ ทำให้สามารถถ่ายทอดช่วงเวลาที่ย้อนทับกันจากมุมมองเดียวกันของหลาย ๆ ช่วงเวลาได้ง่ายขึ้น สำหรับด้านเทคนิควิธีการ

ข้าพเจ้าได้เลือกใช้การเชื่อมโยงของวัตถุซึ่งสามารถบอกค่า ความเป็นมา ความเชื่อมโยงกับตัวผู้ใช้ มาเป็นวัสดุในการทำเทคนิค ด้วยการนำวัสดุจริงโดยตรงนี้มาทำเทคนิคต่าง ๆ บนพื้นที่รองรับ จะเป็นสัญลักษณ์ช่วยสื่อเนื้อหาโดยตรงให้ตัวงาน กระบวนการทำเทคนิคจะถูกเริ่มทีละชั้น แล้วจึงค่อยๆ เขียนทับบางส่วนเพื่อเป็นมิติของช่วงเวลา ซ้อนทับเรื่อย ๆ ตามความเหมาะสมของภาพ

ในกระบวนการสร้างสรรค์ข้างต้นที่อธิบายนี้ ข้าพเจ้าได้หยิบยืมวิธีการ รูปแบบและ กระบวนการทำ ในศิลปะอื่น ๆ จุดประสงค์เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับใช้ให้รองรับการ สื่อความหมายให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์อย่างลงตัวที่สุด

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์

กระบวนการของการสร้างสรรค์ศิลปะมีจุดเริ่มต้น มีการพัฒนาและมีที่สิ้นสุดเป็นขั้นตอนที่สอดคล้องต่อเนื่องกันซึ่งอาจกล่าวโดยย่อดังนี้

1. รูปแบบความคิด หรือมโนคติ (Idea) ก่อตัวขึ้นจากปฏิกิริยาของศิลปินต่อสภาพแวดล้อม จากปรัชญาหรือจากประสบการณ์ที่เราเรียกว่า จุดบันดาลใจ

2. รูปแบบหลาย ๆ ความคิดของสิ่งหนึ่งที่รวมตัวเข้าด้วยกันแล้วพัฒนาขึ้นจนถึงระดับหนึ่งที่พอจะเรียกว่าเป็นจุดมุ่งหมาย หรือแนวความคิด (Concept)

3. โครงสร้างของรูปทรง หรือจะเรียกว่าสัญลักษณ์ก็ได้ ที่สอดคล้องกับอารมณ์ส่วนตัว และจุดหมายหรือแนวความคิด จะปรากฏขึ้นร่าง ๆ เป็นรูปที่สัมผัสได้ด้วยการเห็น หรือรูปในธรรมชาติ อาจเป็นรูปสัตว์ หรือทิวทัศน์ หรือการประกอบกันของระนาบของมวล หรือทัศนธาตุอื่น ๆ

4. การเห็นแจ้งของศิลปินผสมกับสัญลักษณ์ในข้อที่จะสร้างจินตภาพเกิดขึ้น

5. ศิลปินจะหาวัสดุและวิธีการที่เหมาะสมอ แปลจินตภาพภายในออกมาเป็นรูปภายนอก และโดยกระบวนการนี้ทำให้จินตภาพปรากฏตัวขึ้นร่าง ๆ นั้น มีการเปลี่ยนแปลงคลี่คลายไปสู่ความเด่นชัดและสมบูรณ์ในขั้นสุดท้าย

กระบวนการทั้ง 5 ข้อนี้ จะดำเนินสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวไม่มีการแยกจากกัน และอาจเริ่มต้นที่ข้อใดก่อนก็ได้ อาจเริ่มจากแนวความคิด สัญลักษณ์ วัสดุ หรือวิธีการ แล้วคลี่คลายต่อไปตามกระบวนการ¹

---

¹ ชลูด นิมเสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2534), 324-325.

การแสดงออกทางสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมาย

สัญลักษณ์ คือ สิ่งหนึ่งที่ใช้แสดงความหมายของอีกสิ่งหนึ่งหรือเครื่องหมายที่ใช้แทนรูปความคิด เช่น นกเขาเป็นสัญลักษณ์ของสันติภาพ ลิง โดเป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญ เครื่องหมาย + เป็นสัญลักษณ์ของการเพิ่ม เป็นต้น งานศิลปะในแต่ละประเภทจะมีสัญลักษณ์เพื่อสร้างนัยยะการตีความหรือสื่อความหมายต่อผู้รับ ภาษาทางรูปหรือสัญลักษณ์นั้น มีความลึกซึ้งกว่าภาษาเขียน เป็นเหมือนภาษาที่ผู้คนทั้งหมดรับรู้กันเป็นสากล² เป็นเครื่องมือสื่อความหมายเฉพาะทางที่ศิลปินสร้างขึ้นแต่มีการรับรู้ของผู้คนทั้งหมดเข้าใจการสื่อความหมายนั้น

สัญลักษณ์ของสัตว์ ได้เลือกสัตว์ที่สื่อถึงการปรับตัวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น มดและปลวกที่มีการปรับตัวด้วยรูปแบบวิถีชีวิตที่อาศัยเป็นกลุ่ม มีการขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว พบการอาศัยได้ทุกที่ทั่วโลก แมลงมูมเป็นสิ่งมีชีวิตที่ทอใยเพื่อดักจับเหยื่อ ใยแมงมุมนั้นมีความแข็งแรงมาก และแมลงมูมบางชนิดยังปรับเปลี่ยนสี หน้าตาให้กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม แม้กระทั่งลอกเลียนแบบให้เหมือนเหยื่อเพื่อเข้าใกล้เหยื่อให้ได้มากที่สุดดังเช่นแมงมุมที่เลียนแบบมดแดงจนดูไม่ออก ทั้งปลวก แมลงมูม และมดที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ยังคงสืบเชื้อสายจากดึกดำบรรพ์จนถึงปัจจุบันและมีข้อบ่งชี้ได้ว่าสัตว์พวกนี้เป็นสัตว์ที่ปรับตัวได้ดีในทุกๆ สภาพแวดล้อมเพื่อดำรงชีวิตต่อไปในอนาคตได้อย่างแน่นอน นอกจากนี้ยังมีสัญลักษณ์ของสัตว์ที่ถูกใช้เพื่อสื่อความหมายถึงสภาพแวดล้อม คือ แมลงกว้าง แมลงทับ นกเงือกที่เป็นสัญลักษณ์ทางระบบนิเวศน์ใช้วัดความสมบูรณ์

สัญลักษณ์ของพืชได้เลือกพืชที่สื่อถึงการปรับตัวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กาบหอยแครง หม้อข้าวหม้อแกง ตะบองเพชร พืชเหล่านี้เป็นพืชที่มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ดังเช่น ตะบองเพชรมีการปรับตัวให้อาศัยในที่แห้งแล้งได้ ในพืชที่กินแมลงเช่น กาบหอยแครง หยาดน้ำค้าง หม้อข้าวหม้อแกง มีการปรับรูปลักษณะตัวเองโดยพัฒนาใบให้สามารถดักจับสัตว์เล็ก ๆ ได้ เพื่อเสริมแร่ธาตุที่ขาดเนื่องจากรากไม่สามารถหาอาหารได้ดี³

ในงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้ามีการสร้างภาษาทางสัญลักษณ์ขึ้น เพื่อสะท้อนและสื่อความหมายในแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ โดยอิงจากข้อมูลทางชีววิทยาและสิ่งแวดล้อม

² อธิพอล ตั้ง โฉลก, อักษรระ สัญลักษณ์แห่งการสื่อสาร (กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พับ ลิซ ชิง, 2556), 1-5.

³ Mimic, เลียนแบบทำไม, พิมพ์ครั้งที่ 3, แปลโดย แทนไท ประเสริฐกุล (กรุงเทพฯ: โฟเพ้น บুকส์, 2549), 35-44.

การแสดงออกทางองค์ประกอบศิลป์

รูปทรง (Form) ภายในงานส่วนใหญ่เป็นรูปทรงของสัญลักษณ์ ที่ตีความและประมวลผลในแต่พื้นที่เพื่อสะท้อนบ่งบอกถึงเปลี่ยนแปลง บางรูปทรงถูกนำมาตัดทอนและรวบรวมเข้ากันใหม่ของรูปทรง2อย่าง หรือมากกว่านั้น ไม่ได้มุ่งเน้นความเหนือจริง เป็นเพียงความคิดเขียนไปของรูปทรงในอนาคตตามหลักความเป็นไปได้ของวิทยาศาสตร์ที่เกิดจากความเป็นจริงในปัจจุบัน โดยใช้วิธีขีด ทด เพื่อสื่ออารมณ์สะท้อนความรู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ส่วนการย่อขยายในบางลำคณั้นจะเป็นการบอกความสำคัญที่จะสัมพันธ์กับเนื้อหาส่วนนั้น ๆ

พื้นที่ว่าง (Space) พื้นที่ว่างในผลงานนั้นแสดงนัยยะบอกของความรู้สึกที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการสื่อ อาจเป็นความโล่งแบบเว้าเว้า หรือความแน่นซ้ำ ๆ ของรูปทรงจนเกิดเป็นที่ว่างที่รู้สึกอัดอัด พื้นที่ว่างที่เป็นบรรยากาศ ซึ่งเป็นพื้นที่รองรับนั้นจะทำงานร่วมกับพื้นผิวและรูปทรงในลักษณะบางเบาซึ่งจะเป็นระยะหลัง เชื่อมให้อารมณ์ของภาพนั้นต่อเนื่องตามเนื้อหา ช่วยสนับสนุนกับรูปทรงหลักให้สัมพันธ์กัน ข้าพเจ้าพยายามจัดสรรพื้นที่ว่างให้เหมาะสมลงตัวเพื่อใช้สนับสนุนตามเนื้อที่ตั้งใจไว้

เส้น (Line) เส้นที่ปรากฏในผลงาน เป็นเส้นที่ไม่ได้บอกอารมณ์มากนักเหมือนในงานประเภทอื่น ๆ เนื่องจากความสำคัญในเรื่องเส้นนั้นจะแสดงผลเฉพาะเมื่อต้องการใช้ลดทอนความสำคัญของรูปทรง เส้นจึงมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ซึ่งทำงานสอดคล้องกับแนวความคิดมากกว่าบอกอารมณ์ความรู้สึก ขอยกตัวอย่างการใช้เส้นในตัวเองาน เป็นการศึกษาเรื่องใกล้ตัว สังเกตจากการที่บ้านมีใยแมงมุมคงเป็นการตั้งข้อสังเกตได้ถึงการดูแลบ้านหรืออุปนิสัยของผู้อยู่ ได้นำสมมติฐานนี้มาใช้ในการสร้างสรรค์ตัวเองาน โดย การที่แมงมุมชักใยผ่านสิ่งปลูกสร้างที่หักพังนั้น เปรียบเหมือนคุณค่าเดิมที่สำคัญนั้น ได้ถูกกลดค่าลง และเส้นยังทำหน้าที่แยกพื้นที่หลังที่มีรายละเอียดมากเพื่อช่วยดันระยะหน้าขึ้นมาเป็นลักษณะการกวาดสายตาเพื่อให้ความสนใจกับระยะหน้าในที่สุด

สี (Color) ในการถ่ายทอดสิ่งในภาพนั้นจะเป็นการลงสีให้กลมกลืน มีความชื่นชอบในโทนสีโทนสีที่เป็น โม โน โทน ในการคลุมโทนสีทั้งภาพไว้ไม่ได้เป็นความถนัดเฉพาะตัว แต่เป็นการพยายามสร้างขึ้นเพื่อสื่อความหมายในหลายด้าน ได้แก่ การช่วยทำให้รูปทรงบางที่ถูกพลากลงไปส่งผลต่อความรู้สึกให้เกิดอารมณ์ที่รู้สึกถึงความอันตรายที่เคลือบแฝง คลุมเครือ ซ่อนเร้น ตามหลักการพรางตัวของสัตว์ในธรรมชาติ อีกสาเหตุที่เลือกคลุมโทนสีไว้เพราะเป็นอนาคต ยกแก่การมองที่ชัดเจนเป็นการคลุมไว้แต่สภาพแวดล้อมโดยรวม และแยกสีให้จุดเด่นของภาพซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตให้ดูมีสีเด่นขึ้นเล็กน้อยไม่ให้โดดเด่น เพื่อเป็นนัยยะถึงความมีชีวิตที่ยังคงอยู่ และสามารถแยกแยะความต่างระหว่างการพรางตัวของสัตว์ที่มีชีวิตออกจากสิ่งแวดล้อม รูปทรงหลักที่ดูสดและความหนาแน่นของสีให้มากกว่าจะสามารถสร้างความโดดเด่นจุดเด่นให้ตัวเองได้แต่ไม่ได้มากจนเกินไป

น้ำหนัก (Volume) มีการใช้ในงานอยู่มาก น้ำหนักสำหรับงานไม่ใช่ทำงานเพียงบอกความอ่อน เข้ม แต่ยังเป็นทั้งบอกนัยยะแฝงที่ชี้นำไปยังประเด็นของแต่ละภาพ น้ำหนักนั้นอยู่ในทุก ๆ ส่วนของภาพได้แก่ พื้นหลังที่เกิดจากการทำเทคนิค ในบางครั้งอาจอยู่ในจุดเด่นบางที่ นำหนักในงานของข้าพเจ้าใช้สนับสนุนการทำงานของในรูปทรงและแนวความคิด น้ำหนักเป็นสิ่งสำคัญมากในงานของข้าพเจ้า ซ่อนนัยยะแฝงบอกเล่าความสลายไป หายไปของสิ่งหนึ่งสิ่งใดบนตัวภาพ ด้วยวิธีการนำเสนอในรูปแบบเช่น การค่อย ๆ ทำให้หายไป หรือหนักหนักแน่นชัดเจนเหมือนดั่งยังคงอยู่ เป็นการชี้นำโดยใช้น้ำหนักส่งผลต่อกระบวนการคิดต่อผู้ชม

พื้นผิว (Texture) ข้าพเจ้าศึกษาและสังเกตความสัมผัสและความรู้สึกของพื้นผิวในวัตถุแต่ละชนิดที่ทำให้ผลทางความรู้สึกออกมาในรูปแบบจิตรกรรม ในตัวงานพื้นผิวนั้นมีความสำคัญมากเพราะหลังจากได้ประเด็นที่สนใจแล้วจะพยายามหาวัตถุที่สามารถเชื่อมโยงกันได้มาเป็นวัสดุทำพื้นผิว เนื่องจากเป็นภาพเขียนอนาคตอันมีผลมาจากปัจจุบัน การนำวัตถุจริงมาเป็นวัสดุในการสร้างพื้นผิว เป็นเรื่องที่จะสามารถเชื่อมโยงผลกระทบกับวัตถุที่ส่งผลกระทบถ่ายทอดลงในภาพเป็นวิธีพยายามเชื่อมต่อทั้งในรูปแบบกระบวนการทางความคิดและการสร้างสรรค์เข้าด้วยกันค่าของความจริงที่ถูกเลือกมาเป็นวัสดุ นั้นถูกถ่ายทอดลงบนผืนผ้าใบผ่านกระบวนการการหลากหลาย เช่น transfer การพัน การบังหรือกั้น การปั๊ม เหล่านี้คือกระบวนการทำพื้นผิวเบื้องต้น และเขียนทับตามความเหมาะสม เมื่อผ่านการถูกเขียนทับ มันจะค่อย ๆ กลายเป็นอดีต เหมือนอดีตที่ผ่านดูเป็นรูปจาง ๆ มองเห็นไม่ชัดเจน และค่อย ๆ สร้างมิติอีกมิติหนึ่งมาทับซ้อนเพื่อรองรับการสร้างสรรค์ในกระบวนการต่อไป ในการสร้างพื้นผิวของข้าพเจ้ามีการทำงานคล้าย Abstract Art อารมณ์ความรู้สึกส่วนหนึ่งจึงอยู่ในกระบวนการนี้ โทนสีที่ใช้จะอยู่ในพื้นผิว จะเป็นสีโทนเข้ม เพราะจะสะดวกต่อการเขียนโดยใช้พู่กันได้ง่าย

พื้นที่รองรับ

พื้นที่รองรับที่อยู่ในงานของข้าพเจ้า เกิดจากการสร้างที่ว่างให้เกิดความหมายและสื่ออารมณ์ความรู้สึกขึ้น ด้วยการสร้างพื้นผิวเพื่อถ่ายทอดร่องรอยของวัตถุจริงที่เป็น 3 มิติ ให้เกิดผลบนระนาบ 2 มิติ ของพื้นที่รองรับ

ที่ว่างบวกและลบ (Positive space -negative space) เมื่อที่ว่างบริเวณหนึ่งถูกกำหนดด้วยเส้นรูปนอกให้เกิดเป็นรูปร่างขึ้น ที่ว่างที่มีรูปร่างนี้จะเริ่มมีพลัง มีความเคลื่อนไหว หรือมีความหมายขึ้น ส่วนที่ว่างที่อยู่รอบ ๆ จะยังคงเป็นความว่างที่ค่อนข้างเฉย ๆ อยู่ ถึงแม้จะมีความหมายขึ้นบ้างจากผลการกระทำของที่ว่างส่วนที่มีรูปร่างนั้นก็เป็นส่วนน้อย ที่ว่างที่มีรูปร่างนี้เรียกว่า “ที่ว่างบวก” หรือ “ที่ว่างที่ทำงาน” (Active Space) ส่วนที่ว่างที่อยู่รอบ ๆ เรียกว่า “ที่ว่างลบ” หรือที่ว่างที่อยู่เฉย (Passive space)

พื้นผิว (Texture) ลักษณะผิวโดยทั่วไปถือว่าเป็นทัศนธาตุที่มีได้เป็นหลักในการสร้างรูปทรง เพราะตัวมันเองมีข้อจำกัด ไม่มีลักษณะทั่วไปสมบูรณ์เหมือนธาตุอื่น ๆ แต่ก็มีศิลปินร่วมสมัยหลายคนใช้ลักษณะผิวเป็นทัศนธาตุที่สำคัญในการสร้างงาน ด้วยการใช้พื้นผิวต่าง ๆ มาประกอบเป็นรูปทรงที่สมบูรณ์ได้ พื้นผิวคือผิวของสิ่งต่าง ๆ ที่เมื่อสัมผัสจับต้องหรือเมื่อเห็นแล้วรู้สึกได้ว่าหยาบหรือละเอียด มันหรือด้าน เป็นเส้นหรือจุด เป็นต้น ลักษณะผิวมี 2 ชนิด คือ

1. ลักษณะผิวที่จับต้องได้เช่น แก้ว กระจกทราย เป็นต้น
2. ลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น เมื่อมองดูแล้วรู้สึกว่ายาบหรือละเอียด แต่เมื่อสัมผัสจับต้องจริงกลับเป็นพื้นผิวราบเรียบ เช่น วัสดุสังเคราะห์ที่นำผิวเป็นลายไม้ ลายหินอ่อน หรือการใช้รอยฟู่กันในงานจิตรกรรมบางชิ้น⁴

เมื่อนำการสร้างพื้นผิวมาสร้างที่วางซึ่งเป็นพื้นที่รองรับการสร้างสรรค์ของภาพการทำงาน ของพื้นที่รองรับจะมีความสำคัญทั้งในด้านสัญลักษณ์และสื่ออารมณ์ ทำหน้าที่เป็นมิติของห้วงเวลา ในแต่ละช่วงที่ทับซ้อนกันในแต่ละชั้น การหาวัตถุเพื่อมาทำเทคนิคจะพิจารณาเลือกจากค่าของผลกระทบที่วัตถุนั้นส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กุ้งพลาสติก เศษขยะอุตสาหกรรม ซึ่งวัตถุเหล่านี้หาได้ง่ายตามที่ทิ้งขยะ การสร้างพื้นผิวที่อยู่ในผลงานของข้าพเจ้าเป็นการถ่ายทอดรูปทรงของวัตถุจริงให้เกิดร่องรอยบนพื้นที่รองรับ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อเปลี่ยนค่าของวัตถุที่เป็น 3 มิติ ให้เกิดเป็นร่องรอย 2 มิติ บนพื้นที่รองรับนั้น ๆ พื้นที่รองรับนี้จะเป็พื้นฐานรากของการจัดองค์ประกอบของภาพ ในขั้นตอนการทำงานต่อไป

กระบวนการสร้างพื้นผิวเพื่อสร้างพื้นที่รองรับ

การสร้างพื้นผิวเพื่อใช้เป็นพื้นที่รองรับการสร้างสรรค์ มีวิธีหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

การสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการพิมพ์

การพิมพ์จะใช้กับวัตถุที่มีหน้าสัมผัสที่เรียบ เช่น กุ้งพลาสติกต่าง ๆ จะเริ่มจากขั้นตอนที่ 1 เตรียมวัสดุที่จะพิมพ์เรียบรอย ขั้นตอนที่ 2 ลงสีบนพื้นที่รองรับด้วยสีน้ำมัน โทนสีที่ใช้ต้องเป็นสีที่เข้มกว่าพื้นที่รองรับเพราะการพิมพ์นั้นเป็นการใช้วัสดุขับสีออก และต้องระบายสีให้เรียบทั้งบริเวณพื้นที่ที่ต้องการทำเทคนิค ขั้นตอนที่ 3 เมื่อลงสีทั่วบริเวณที่ต้องการทำเทคนิคแล้วนำวัสดุพิมพ์ลงบนพื้นที่รองรับได้ตามต้องการ

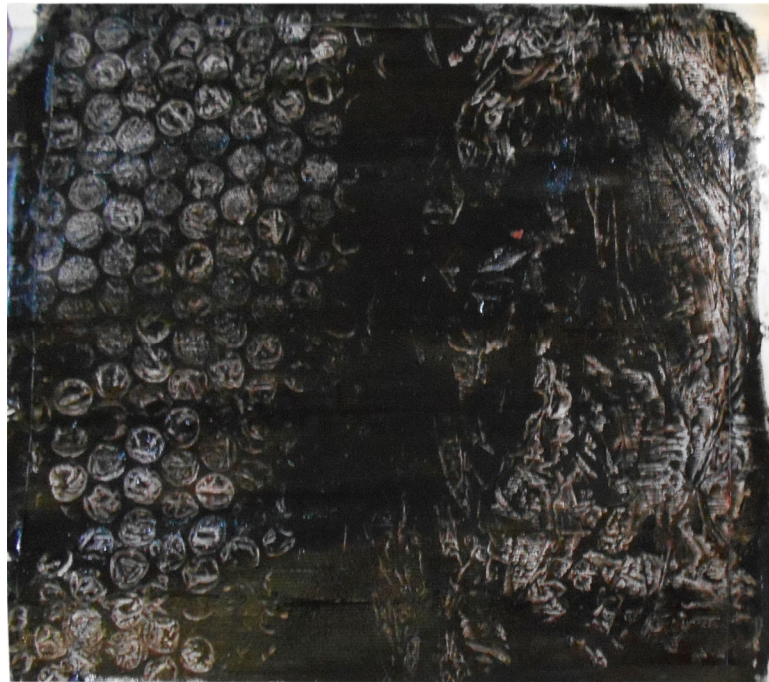
ขั้นตอนการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการพิมพ์

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมวัสดุ

ขั้นตอนที่ 2 ลงสีบนพื้นที่รองรับ

ขั้นตอนที่ 3 ทำการพิมพ์วัสดุบนพื้นที่รองรับ

⁴ ชลุด นิมเสมอ, องค์ประกอบศิลปะ, 62-69.

ภาพที่ 5 แสดงภาพสำเร็จที่เกิดจากการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการพิมพ์
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ภาพที่ 6 วัสดุที่ใช้ในการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการพิมพ์
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ภาพที่ 7 การลงสีพื้นพิวที่รองรับ
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

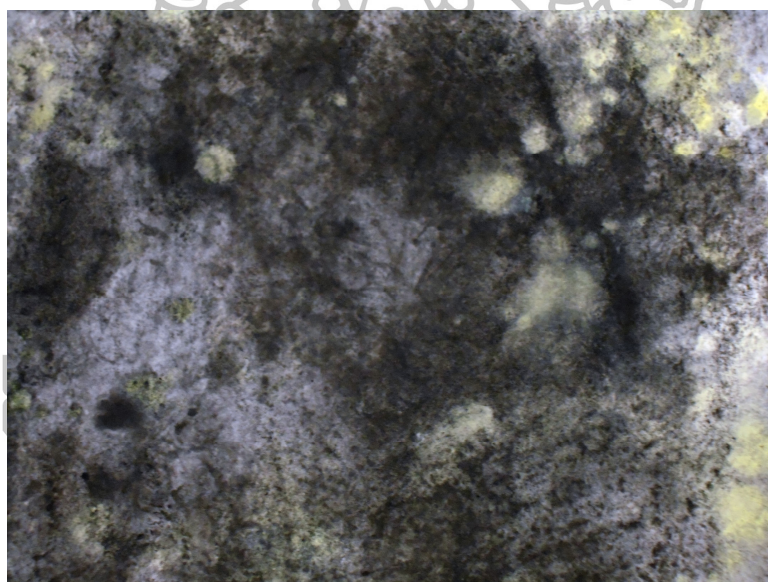

ภาพที่ 8 การพิมพ์วัสดุบนพื้นที่รองรับ
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

การสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการลอก Transfer

การลอกเป็นการนำพื้นผิวที่น่าสนใจและตรงกับความต้องการสื่อเข้ามาอยู่ในภาพซึ่งเป็น 2 มิติ การลอกนั้นจะถูกใช้กับพื้นที่ที่มีความขรุขระมากขึ้นกว่าการปั๊ม หรือเป็นพื้นผิวที่มีขนาดใหญ่ไม่สามารถนำมาปั๊มได้ เช่น ถนน ต้นไม้ วิธีการปั๊มเริ่มจาก ขั้นตอนที่ 1 เตรียมวัสดุ ขั้นตอนที่ 2 นำกระดาษไปทาบกับพื้นผิวที่ต้องการ แล้วนำดินสอถูเพื่อลอกร่องรอยที่ต้องการนั้นลงบนกระดาษ ขั้นตอนที่ 3 เตรียมพื้นบนพื้นที่รองรับ โดยใช้สีระบายให้มีสีสันกลมกลืนและมีความสัมพันธ์กับพื้นผิวบนกระดาษ ขั้นตอนที่ 4 นำพื้นผิวที่อยู่บนกระดาษมาวางทับบนพื้นที่รองรับที่ทำสีพื้นเรียบร้อยแล้ว โดยควมกระดาษด้านที่เป็นดินสอลงบนพื้นที่รองรับ เททินเนอร์บนหลังกระดาษพอสมควร ทั่วค่อย ๆ ปล่อยให้รอบ ๆ บริเวณ เสร็จแล้วจึงนำกระดาษออก จะเห็นร่องรอยบนกระดาษถูกถ่ายทอดลงบนพื้นที่รองรับ

ภาพที่ 9 แสดงภาพสำเร็จที่เกิดจากการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการลอก Transfer (ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ขั้นตอนการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการลอก Transfer

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมวัสดุ

ขั้นตอนที่ 2 นำกระดาษมาวางบนพื้นผิวที่ต้องการแล้วทำการถูบนกระดาษ

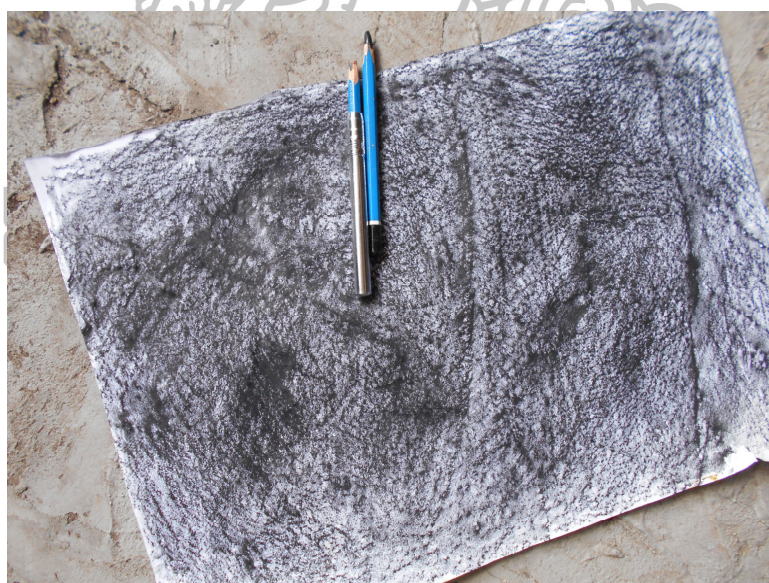
ขั้นตอนที่ 3 ลงสีบนพื้นที่รองรับตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 นำกระดาษที่นำไปถูบนพื้นผิวมา Transfer ลงบนพื้นที่รองรับ

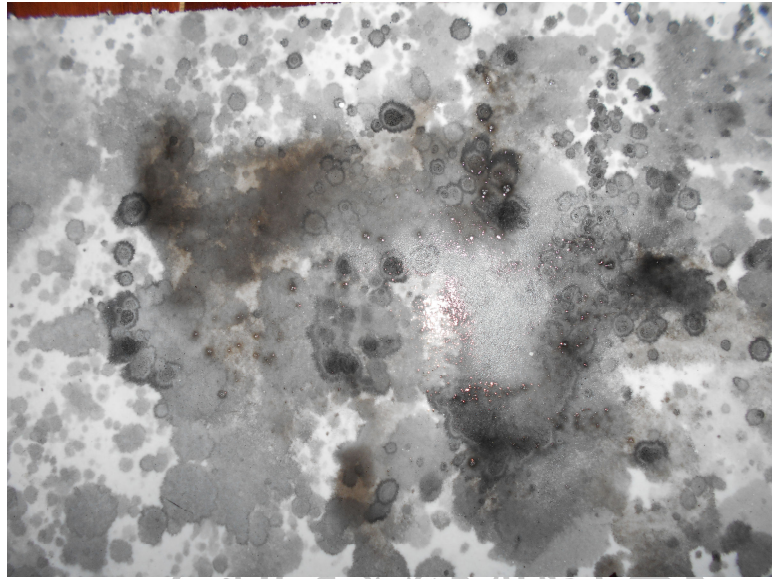

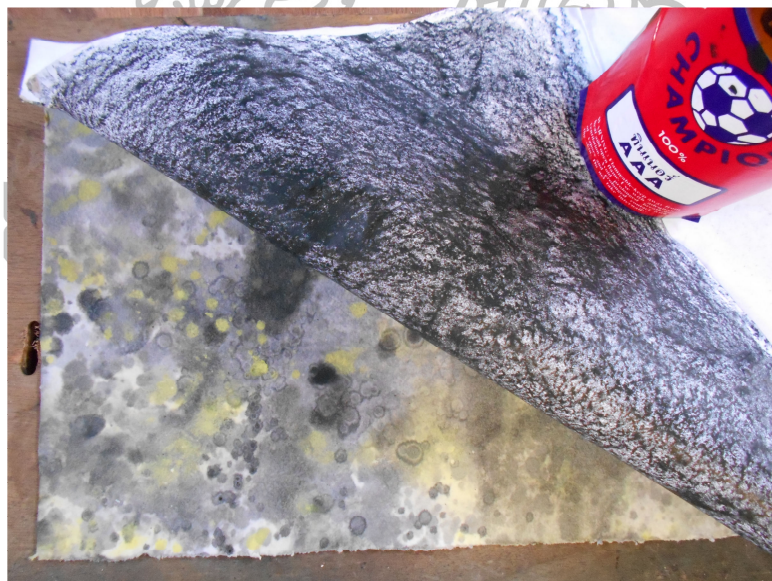
ภาพที่ 10 เตรียมวัสดุ
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ภาพที่ 11 นำกระดาษมาวางบนพื้นผิวที่ต้องการแล้วทำการถูบนกระดาษ
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ภาพที่ 12 ลงสีบนพื้นที่รองรับตามความเหมาะสม
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ภาพที่ 13 นำกระดาษที่นำไปถูบนพื้นผิวมา Transfer ลงบนพื้นที่รองรับ
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

การสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการใช้วัตถุกันสี

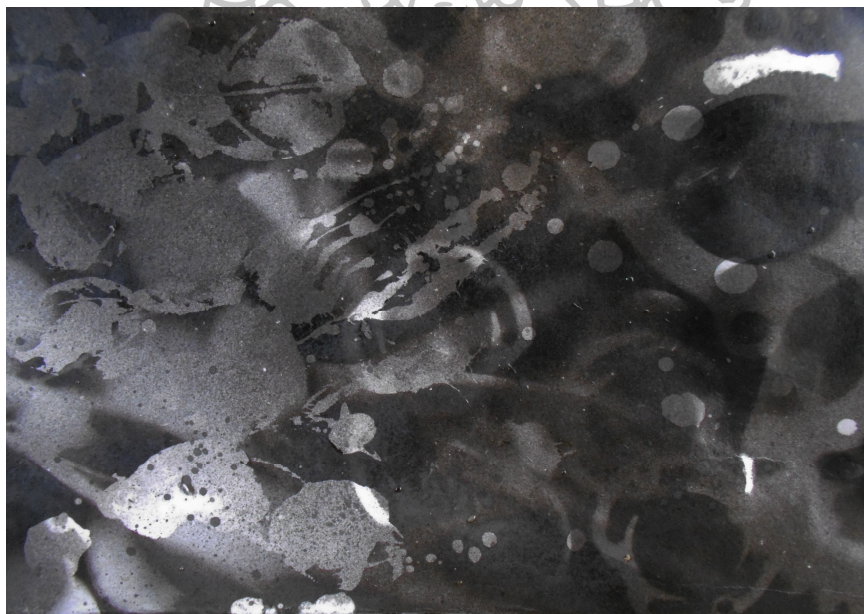
การกั้นหรือบัง เป็นการนำวัตถุสิ่งของมาวางบนพื้นที่รองรับ แล้วทำการลงสีด้วยการพ่นสีลงบนสิ่งของเหล่านั้น ให้เกิดร่องรอยลงบนพื้นที่รองรับ การสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการกั้นหรือบังมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมอุปกรณ์และวัสดุในการสร้างพื้นผิว

ขั้นตอนที่ 2 นำวัสดุมาวางบนพื้นที่รองรับแล้วทำการลงสีด้วยวิธีการพ่นทีละชั้นโดยค่อย ๆ ไล่สีจากอ่อนไปเข้มทีละชั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อชั้นที่ 2 เสร็จแล้วรอสีแห้งแล้วจึงสลับเปลี่ยนที่วัสดุตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 ในการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการใช้วัตถุกันสีหรือบังจะเป็นกระบวนการทำซ้ำๆ จนเกิดผลที่น่าพอใจ

ภาพที่ 14 แสดงภาพสำเร็จที่เกิดจากการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการใช้วัตถุกันสี
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ขั้นตอนการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการใช้วัตถุกันสี

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมวัสดุ

ขั้นตอนที่ 2 วางวัสดุตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 ทำการพ่นสี

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อสีแห้งแล้วให้จัดวางวัสดุใหม่ตามความเหมาะสมแล้วทำการพ่นทับเป็นชั้น ๆ จนกว่าจะเกิดความสมบูรณ์

ภาพที่ 15 เตรียมวัสดุ
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ภาพที่ 16 วางวัสดุตามความเหมาะสม
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ภาพที่ 17 ทำการพ่นสี
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ภาพที่ 18 เมื่อสีแห้งแล้วให้จัดวางวัสดุใหม่อีกครั้งตามความเหมาะสมแล้วทำการพ่นทับ เป็นชั้น ๆ
จนกว่าจะเกิดความสมบูรณ์
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, 2558)

ขั้นตอนการทำงานสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมของโลกใบนี้ ซึ่งมีหลักฐานด้านวิทยาศาสตร์ที่เชื่อได้ว่าการเปลี่ยนแปลงมาอยู่ตลอดและมีการเปลี่ยนผ่านยุคมาหลายครั้งแล้ว เป็นการเกิดขึ้นอยู่และดับไปซ้ำ ๆ มาหลายครั้งของสิ่งแวดล้อมหลาย ๆ ยุคสมัย ภาพความเป็นไปในยุคสมัยหน้า โดยศึกษาเพื่อคาดการณ์จากผลกระทบในปัจจุบันและผลจากการกระทำในอดีต นำผลสองอย่างนี้มาวิเคราะห์เพื่อคาดการณ์ความเป็นไปในอนาคต

จากสมมติฐานของการสร้างสรรค์ รวบรวมเข้ากับที่มาของความคิด สรุปเป็นประเด็นได้ว่าผลการกระทำของปัจจุบันย่อมส่งผลนั้นในอนาคต หากธรรมชาติมีการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนตามไปย่อมส่งผลต่อวิถีชีวิตของสิ่งมีชีวิตเช่นกัน ในการถ่ายทอดการสร้างสรรค์เริ่มจากการสร้างแบบร่างคร่าว ๆ

ขั้นตอนที่ 1

แบบร่างต้นแบบนั้นจะมีลักษณะคร่าว ๆ เหตุผลที่ยังไม่อาจให้ความสำคัญกับแบบร่างมากนักในขั้นตอนนี้ เพราะตัวงานต้องปรับเปลี่ยนบางส่วนตามเทคนิคที่สร้างพื้นที่รองรับอีกครั้ง

ภาพที่ 19 แบบร่าง

ขั้นตอนที่ 2

ภายหลังได้แบบร่างแล้วจึงเริ่มต้นการสร้างสรรค์บนผลงานจริง โดยทำเทคนิคเพื่อสร้างมิติที่ใช้เป็นพื้นที่รองรับของรูปทรงทั้งหมด แล้วค่อย ๆ เขียนรูปทรงโดยปรับเปลี่ยนบางที่ตามความเหมาะสม เพื่อให้รูปทรงผสมผสานเข้ากับพื้นที่รองรับได้อย่างลงตัวที่สุด

ภาพที่ 20 ขั้นตอนที่ 2

การเริ่มกระบวนการในการทำเทคนิคจะคำนึงถึงการจัดองค์ประกอบจากแบบร่างส่วนหนึ่งและเทคนิคอีกส่วนหนึ่ง ข้าพเจ้าขอเรียกการทำเทคนิคเพื่อสร้างพื้นผิวว่าการสร้างพื้นที่รองรับของการสร้างสรรค์ ส่วนสำคัญหลัก ๆ ที่เป็นหน้าที่ของพื้นที่รองรับการถ่ายทอดร่องรอย รูปทรงของวัตถุจริงที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ลงบนแคนวาส เพื่อสร้างความเชื่อมโยง บอกเล่าปัญหาในปัจจุบันให้เชื่อมผืนนั้นสู่นาคตและสร้างอารมณ์ความรู้สึกส่วนหนึ่งของภาพ ลักษณะคล้าย Abstract Art ซึ่งมีหลักการทำงานและการถ่ายทอดที่เหมือนกัน ในกระบวนการสร้างพื้นที่รองรับยังก่อให้เกิดผลอีกประการตามมา คือ เกิดจินตนาการจากร่องรอยของเทคนิคเป็นรูปทรงต่างที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นผสมระหว่างแบบร่างกับร่องรอยของกระบวนการทำเทคนิค กระบวนการทำพื้นที่รองรับจะไม่ถูกทำจนเสร็จในทีเดียว จะเป็นการปรับไปปรับมาให้ค่อย ๆ

ผสมผสานเข้ากับแบบร่างที่ละเอียดขึ้น ๆ คล้ายค่อย ๆ เอาภาพ 2 ภาพ คือ ภาพแบบร่างและภาพเทคนิค รวมเข้าหากัน ภายหลังจากกระบวนการสร้างพื้นที่รองรับในระยาะหนึ่งแล้ว จะให้ความสำคัญกับแบบร่างเป็นหลัก ในบางส่วนของเทคนิคที่ไม่เหมาะสมกับแบบร่างจะค่อย ๆ ถูกเขียนทับลงไป เป็นการขึ้นรูปพร้อม ๆ กับการทำพื้นที่รองรับในเวลาเดียว

ขั้นตอนที่ 3

เมื่อรูปทรงและพื้นที่รองรับถูกผสมผสานกันอย่างลงตัวแล้วจึงเริ่มเขียนในส่วนจของรายละเอียด โดยให้ความสำคัญกับจุดเด่นมากที่สุดจนภาพนั้นสมบูรณ์

ภาพที่ 21 ขั้นตอนที่ 3 รายละเอียด

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น คือ ปัญหาที่ต้องแก้ไขเรื่อย ๆ พยายามสร้างความผสมผสานกันของแบบร่างที่ทำบนพื้นที่รองรับ ในบางครั้งต้องอาศัยการทำซ้ำ ๆ จนกว่าความลงตัวจะเกิดขึ้น เป็นการทำงานที่ค่อนข้างกินเวลามาก แต่เมื่อสิ้นสุดกระบวนการนี้ภาพจะเสร็จรวดเร็วขึ้น กระบวนการที่เหลือจะเป็นการเขียนในรายละเอียดของภาพ ดัดทอน ลบออกและเพิ่มเติมในส่วน

ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมจากระยะหลังขึ้นมาจากจุดเด่น การลงสีที่พื้นหลังจะใช้โทนสีเข้มที่บดบังแต่ในระนาบหน้าจะค่อย ๆ สว่างขึ้นตามลำดับ ในบางจุดที่ต้องการมุมมองทะลุผ่านใช้ความโปร่งใสของคุณสมบัติสีแต่ละชนิดแต่ละยี่ห้อเข้าช่วยในการทำภาพโปร่งใสตามความเหมาะสม ค่อย ๆ สร้างความหนาแน่นของสีขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงจุดสนใจที่มีความหนาแน่นของสีที่มากที่สุด มีรายละเอียดที่มากที่สุดในภาพเพื่อดึงความสนใจแต่ไม่โดดเด่นจนเกินไปให้เกิดบนภาพ

บทที่ 4

การดำเนินงานการสร้างสรรค์ระยะก่อนวิทยานิพนธ์

หัวข้อเป็นจุดเชื่อมต่อกับประเด็นย่อยในการศึกษา จากการศึกษาได้เห็นผลของการเปลี่ยนของโลกนั้นมีมาอยู่แล้วและเปลี่ยนมาหลายครั้ง จนถึงในปัจจุบัน โลกได้เปลี่ยนและเร็วกว่าทุกครั้งอันเนื่องมาจากคน สัญลักษณ์ส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ต้องพูดถึงคนในบางส่วนหนึ่งและบอกเล่าประเด็นสะท้อนมุมมองในอนาคต การถ่ายทอดงานในตอนนี้เป็นการคิดในแบบจิตรกรรมที่ได้ออกการถ่ายทอดบนระนาบ 2 มิติ จะมีประเด็นย่อยแต่ละภาพแตกต่างกันออกไปตามความสนใจความรู้สึกในขณะนั้น แต่ทั้งหมดอยู่ภายใต้หัวข้อใหญ่คือสภาวะการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่

การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ได้รวบรวมการพัฒนาแนวความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ในการแสดงออกให้กระชับและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นกว่าตอนช่วงก่อนเข้าศึกษาต่อ ด้วยความกว้างของประเด็นจึงแตกประเด็นออกเป็นประเด็นย่อย และพยายามสร้างสรรค์ผลงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ ซึ่งมีการพัฒนาที่คลี่คลายโดยการมุ่งเน้นใช้สัญลักษณ์ในการสื่อมากขึ้น ทั้งในด้านองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งบ่งบอกนัยยะที่แฝงมากับสัญลักษณ์นั้น ๆ โดยการสร้างสรรค์ผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ได้นำเสนอช่วงเวลาของผลกระทบที่มีต่อโลกในช่วงหลังการปรับเปลี่ยนแล้วมาสร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้หลักทางความคิดอิงทฤษฎีการฟื้นฟูตัวเองของโลกหลังจากที่ผ่านช่วงที่เลวร้ายไปแล้วตามสมมติฐานการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าจึงหยิบเอาเรื่องราวเหล่านี้มาทำงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ โดยใช้ข้อมูลอ้างอิงร่วมกับจินตนาการแล้วถ่ายทอดเป็นงานจิตรกรรม ภายหลังจากการฟื้นฟูตัวของโลกแล้วการปรับตัวของสิ่งมีชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่เริ่มก่อเกิดใหม่ โดยใช้การแสดงออกผ่านการสร้างมิติเพื่อรองรับจินตนาการของการสร้างสรรค์ อาศัยข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์ในอดีตและปัจจุบันปะติดปะต่อภาพแห่งอนาคตอย่างเป็นเหตุเป็นผลสะท้อนการดิ้นรนหาทางอยู่ในสภาวะผกผัน ย้ำเตือนถึงผลกระทบในอนาคตที่แจ่มชัด อันมีผลมาจากการเร่งให้เกิดปัญหาให้เร็วขึ้นจากการกระทำของคนเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากอดีตและปัจจุบันที่กำลังดำรงอยู่ต่อไป

ถ่ายทอดความเป็นไปได้ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตต่อสิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมีการคืนรนเพื่อความอยู่รอดในสภาวะผกผัน การปรับตัวเปลี่ยนสภาพเพื่ออยู่รอด จนกระทั่งถึงการกลายพันธุ์เพื่อการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์ของตน ย้ำเตือนถึงผลกระทบต่อการเปลี่ยนผ่านยุคสมัยที่เป็นไปตามวิถีทางของธรรมชาติที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดผลจากมนุษย์เป็นตัวเร่งก่อเกิดการข้ามผ่านยุคในครั้งใหม่เร็วกว่าที่ควรจะเป็นและอยู่นอกกรอบทิศทางที่ไม่ถูกต้อง ในแสดงออกผลของการกระทำของปัจจุบันเชื่อมโยงส่งผลต่ออนาคต ได้นำเทคนิควิธีการเข้ามาช่วย ด้วยการนำวัตถุที่สื่อถึงปัญหาเป็นวัสดุในการทำเทคนิคต่าง ๆ เช่น การพัน การบีบ การกั้น เป็นต้น จะช่วยสื่อความหมายสร้างความรับรู้ความเข้าใจให้ง่ายขึ้น

เทคนิค

เทคนิคในงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ เป็นการให้ความสำคัญในกระบวนการนี้ที่สุด นอกเหนือจากการใช้เป็นพื้นที่รองรับอย่างเดียวยังช่วยสื่อความหมายอีกทางหนึ่งด้วย เทคนิคที่ใช้ในงานนั้นมีอยู่มากหลายวิธี เช่น การพัน การบังและกั้น การ Transfer การบีบ

ด้วยความคิดที่ต้องการสื่อผลกระทบของการกระทำโดยคน ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนทางสภาพแวดล้อมเร็วขึ้น จึงต้องการวัตถุจริงที่มีผลกระทบเหล่านั้นมาเป็นวัสดุในการถ่ายทอดทางด้านเทคนิค ด้วยการพัน บังหรือกั้น ให้เกิดเป็นร่องรอยของวัตถุจริงเหล่านั้นบนพื้นผ้าใบเสมือนการถ่ายทอดความจริงของวัตถุเหล่านั้นมาเป็น 2 มิติ เมื่อได้พื้นที่รองรับที่เหมาะสมแล้วจึงเขียนทับบางส่วนที่ไม่ต้องการกลบลงไป เป็นความต้องการสร้างปัจจุบันกับอนาคต ทุกครั้งที่พื้นที่รองรับถูกเขียนทับลง แลดูคล้ายมันค่อย ๆ กลายเป็นอดีต เหมือนอดีตที่ผ่านเห็นเป็นรูปจาง ๆ มองไม่ชัดเจน และค่อย ๆ สร้างมิติอีกมิติหนึ่งมาทับซ้อนเพื่อรองรับการสร้างสรรค์ จนเกิดความลงตัว โทนสีที่ใช้จะอยู่ในเทคนิคจะค่อย ๆ ทำจากโทนอ่อนไปเข้มเพราะง่ายต่อการทับซ้อนของชั้นสี

วิเคราะห์การพัฒนาผลงาน

ในแต่ละช่วงของการสร้างสรรค์ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์และเรียนรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ในผลงานเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผลงานไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม

ตัวงานจะถูกคลุมไว้ด้วยประตั้นหลัก พยายามหาการสังเคราะห์รูปทรง จัดองค์ประกอบให้เป็นนัยยะทางสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมายตามวัตถุประสงค์การสร้างสรรค์และรวมถึงการทำเทคนิคสร้างพื้นผิวที่ทำหน้าที่เป็นพื้นที่รองรับ ก็พยายามใช้ประโยชน์ให้เป็นพื้นที่สัญลักษณ์สื่อความหมายให้ได้มากกว่าเป็นแค่พื้นที่รองรับเพื่อสร้างมิติหรือสร้างความสมบูรณ์ของภาพแต่เพียงอย่างเดียว เนื่องจากการสื่อประตั้นที่ยังมาไม่ถึง การสื่อความหมายให้เข้าใจโดยง่ายจึงต้องอาศัยช่องทางการสื่อสารทั้งในรูปแบบสัญลักษณ์ต่าง ๆ และพยายามถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อทัศนคติของประตั้นนั้น ๆ ให้ได้มากที่สุด การถ่ายทอดเป็นการสร้างเชื่อมมิติแต่ละมิติเข้าด้วยกัน ทำให้กระบวนการในการนำเสนอมีความซับซ้อนและกินเวลาในการทำงานกับพื้นที่รองรับเบื้องต้นมาก อีกทั้งการให้ความสำคัญกับเทคนิคในการทำงานช่วงนี้มากเกินความจำเป็น เกิดเป็นอุปสรรคต่อการสังเคราะห์รูปทรงต่าง ๆ เนื่องจากบางพื้นที่ในแบบร่างต้องปรับตามเทคนิคที่ให้ความสำคัญก่อน แต่ต้องรักษากระบวนการทำเทคนิคไว้เพราะมีความเชื่อมโยงกับสัญลักษณ์และการถ่ายทอดอารมณ์ อีกทั้งยังรับรู้ได้ถึงสมดุลของกระบวนการทำงานที่ไม่เหมาะสม

การตรวจสอบวิเคราะห์ผลงานตนเองในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ พบปัญหาทางด้านเทคนิคที่ต้องปรับต่อไปของการสร้างสรรค์ คือ ช่วงวิทยานิพนธ์ โดยลดความสำคัญของเทคนิคลงใช้เฉพาะที่จำเป็นและทดแทนด้วยการเขียนขึ้นมาบางส่วนของเทคนิคที่ปรับลดไป

ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 22 ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
 ชื่อผลงาน ศูนย์ของธรรมชาติ
 เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
 ขนาด 150 cm. x 100 cm.

ภาพที่ 23 ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน วันฝนผ่าน

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 cm. x 120 cm.

ภาพที่ 24 ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน วันฝนโปรย

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 190 cm. x 110 cm.

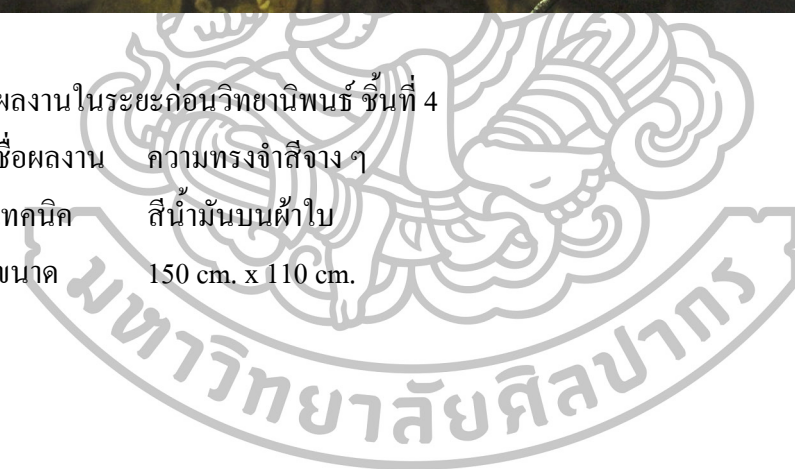

ภาพที่ 25 ผลงานในระบะก่อนวิถยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน ความทรงจำสีจาง ๆ

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 cm. x 110 cm.

ภาพที่ 26 ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน Untitle

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 230 cm. x 150 cm.

ภาพที่ 27 ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6

ชื่อผลงาน Untitle

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 cm. x 65 cm.

ภาพที่ 28 ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7

ชื่อผลงาน Untitle

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 180 cm. x 150 cm.

ภาพที่ 29 ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8

ชื่อผลงาน Untitle

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 cm. x 100 cm.

ภาพที่ 30 ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9

ชื่อผลงาน ร่องรอยที่เหลืออยู่

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 cm. x 110 cm.

ภาพที่ 31 ผลงานในระบะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10

ชื่อผลงาน พื้นที่ชีวิตใหม่

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 180 cm. x 120 cm.

ภาพที่ 32 ผลงานในระบะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 11

ชื่อผลงาน ลวงตา กลายร่าง พรางตัว

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 cm. x 110 cm.

ภาพที่ 33 ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 12

ชื่อผลงาน   ฤงค้ำ

เทคนิค   สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด   160 cm. x 140 cm.

ภาพที่ 34 ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 13

ชื่อผลงาน ศูนย์ของธรรมชาติ

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 230 cm. x 166 cm.

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ในการสร้างสรรค์ผลงานช่วงวิทยานิพนธ์ ได้นำปัญหาทั้งหมดที่เกิดในช่วงก่อนหน้ามาประมวลผลและปรับปรุงแก้ไขบางจุดใหม่ ในด้านแนวความคิดพยายามมุ่งเน้นหลักการทฤษฎีของการเปลี่ยนไปซึ่งเป็นปกติของโลกและเน้นสภาวะการณ์ของห้วงเวลาให้ใกล้ปัจจุบันมากขึ้น เพื่อง่ายต่อความเข้าใจและการสื่อความหมาย

สัญลักษณ์ (Symbol)

การสร้างสรรค์ศิลปะ คือ การสร้างสัญลักษณ์หนึ่งขึ้นเพื่อสื่อความหมาย ความหมายที่ใช้สื่อสารระหว่างมนุษย์ในชีวิตประจำวัน เราใช้สัญลักษณ์ธรรมดาที่เข้าใจกันคืออยู่แล้ว แต่งานศิลปะเป็นการสื่อความหมายจากจิตใจส่วนลึก จะต้องใช้สัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นใหม่ให้เหมาะสม¹

สัญลักษณ์ที่มีในงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ถูกตีความหมายตามความจริงของข้อมูลวิทยาศาสตร์ ในบางครั้งสามารถบอกนัยยะบางประการ เช่น การหายไปหรือมีอยู่ของสิ่งมีชีวิตบางชนิด ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เช่น แมลงกว่าง ผึ้ง นกเงือก สัญลักษณ์เหล่านี้เป็นดั่งสัญลักษณ์ทางชีววิทยาที่สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ สัญลักษณ์บางอย่างสื่อถึงการปรับตัวเพื่อการอยู่รอด เช่น พืชกินแมลงอย่างกาบหอยแครง มีการปรับตัวให้หาอาหารเพิ่มด้วยการกินแมลง แมลงมุมที่ปรับเปลี่ยนเลียนแบบรูปลักษณ์ให้เหมือนมดเพื่อเข้าความได้เปรียบในการหาอาหารได้ง่าย ปลาตีนที่ปรับวิถีชีวิตให้สามารถขึ้นมาใช้ชีวิตบนบกเป็นระยะในยามน้ำลด เพื่อการหาอาหารได้ง่ายและไม่ต้องแย่งชิงอาหารกับสายพันธุ์อื่น มดและปลวกที่ปรับการขยายพันธุ์ให้สามารถขยายพันธุ์ได้ในปริมาณที่มากเป็นทวีคูณ เพื่อชดเชยกับความเสี่ยงจากความสูญเสียที่ได้รับจากศัตรู ในบางสัญลักษณ์เป็นดั่งการเตือนโดยอ้อมตามสมมติฐานให้เกิดความตระหนักถึงสภาวะความเสี่ยงต่อการหายไป เช่น แพนกวิน บ้านเมืองที่อยู่อาศัย และคน เป็นต้น

สัญลักษณ์ที่ถูกหยิบยกมาตีความแบบสากลในแง่วิทยาศาสตร์ ล้วนเป็นสัญลักษณ์ของการปรับตัวของสิ่งมีชีวิตทั้งสิ้น ที่มีทั้งดำรงอยู่ต่อไปได้หรืออาจอยู่ในสภาวะความเสี่ยงที่หายไปของสายพันธุ์ ในบางครั้งยังสะท้อนแง่คิดในรูปแบบของการดำรงชีวิต รูปร่างหน้าตาของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นด้วยกลวิธี ทั้งล่อหลอก เลียนแบบ พรางตัว ทั้งหมดที่กล่าวมาก็เพื่อเอาชีวิตรอด ดำรงชีวิตอยู่ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมรอบตัว

¹ ชูลุด นิ่มเสมอ, องค์ประกอบศิลปะ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2534), 306.

การแสดงออก (Expression)

การแสดงออกถูกนำเสนอด้วยวิธีถ่ายทอดแบบระยะก่อนหน้า โดยคงไว้ด้วยกระบวนการของการสร้างมิติและบอกนัยยะในการใช้มิติแต่ละมิติมากขึ้น ซึ่งเป็นมุมมองที่บอกช่วงเวลาของแต่ละช่วงของเวลาในมุมมองเดียวกัน ด้วยมุมมองที่มองผ่านการสร้างมิติในแต่ละชั้นคล้ายการมองผ่านห้วงของเวลาซึ่งเป็นการนำเสนอภาพอนาคต การใช้สียังคงไว้ซึ่งโทนสีอิมครีမ်ให้ความรู้สึกแผ่เร้น และเน้นสีให้รูปทรงสิ่งมีชีวิตเป็นพิเศษ ด้วยความจำเป็นของตัวงานที่ต้องถ่ายทอดสิ่งมีชีวิตที่พยายามปรับตัวกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม จึงเป็นความท้าทายที่ยากแก่การถ่ายทอดและต้องการความพอดี ที่เหมาะสมไม่เด่นจนโดดออกมาและไม่ให้จมหายจนกลืนไปกับพื้นหลัง ได้แก้ไขโดยการเสนอมุมมองการแสดงออกโดยการเลือกใช้มุมมองในขณะเคลื่อนไหวของสัตว์เข้ามาช่วย มุมมองเหมือนการจับภาพด้วยกล้องถ่ายรูปช่วงเวลาหนึ่ง เป็นหลักการอ้างอิงจากธรรมชาติเช่น เราจะได้เห็นสัตว์นักล่าที่พรางตัวก็ต่อเมื่อจะตะคุบเหยื่อ จึงจับช่วงเวลาเหล่านี้มาแก้ไขปรับใช้รูปแบบมุมมองของภาพและรูปทรง จะทำให้สามารถแยกแยะการพรางตัวของสิ่งมีชีวิต ด้วยหลักการนี้ยังคงดึงความสนใจแต่ไม่เด่นมากจนทำลายการแสดงออกของการพรางตัวของสิ่งมีชีวิตมากเกินไป

เทคนิคที่นำมาใช้ในครั้งเริ่มแรกก็เพื่อเป็นแค่สร้างความสมบูรณ์ให้ตัวงาน แต่ในระยะต่อมาเทคนิคที่นำมาใช้เริ่มมีความสำคัญขึ้นตามลำดับ จนเทคนิคได้กลายเป็นพื้นที่รองรับที่สามารถสื่ออารมณ์และเป็นสื่อสัญลักษณ์สื่อนัยยะให้แก่ผู้ชม ด้วยความสำคัญของเทคนิคที่กล่าวมาจึงให้ความสำคัญกับเทคนิคมากจนขาดความสมดุลของการทำงาน ราวกับว่าเทคนิคนั้นมาควบคุมกระบวนการต่าง ๆ ของการทำงานเกินกว่าที่ควร เป็นเหตุให้เกิดความตระหนักรู้ถึงการถ่ายทอดโดยพึ่งพาเทคนิคมากเกินไป ผลของการพึ่งพานี้ได้ทำให้เกิดข้อจำกัดในการถ่ายทอดรูปทรงและองค์ประกอบ จนมาถึงช่วงวิทยานิพนธ์ เทคนิคที่มีการเน้นมากจนเริ่มเกิดปัญหากับภาพ จึงถูกปรับสัดส่วนลดความสำคัญของเทคนิคให้ลดน้อยลง จากการลดสัดส่วนของเทคนิคลงนั้นยังช่วยให้ความความอ่อนคลายมีพื้นที่พักสายตา มีพื้นที่ว่างมากขึ้นแลดูไม่อึดอัดเหมือนช่วงก่อนหน้า

ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1 “ความสวยงามที่น่ารังเกียจ”

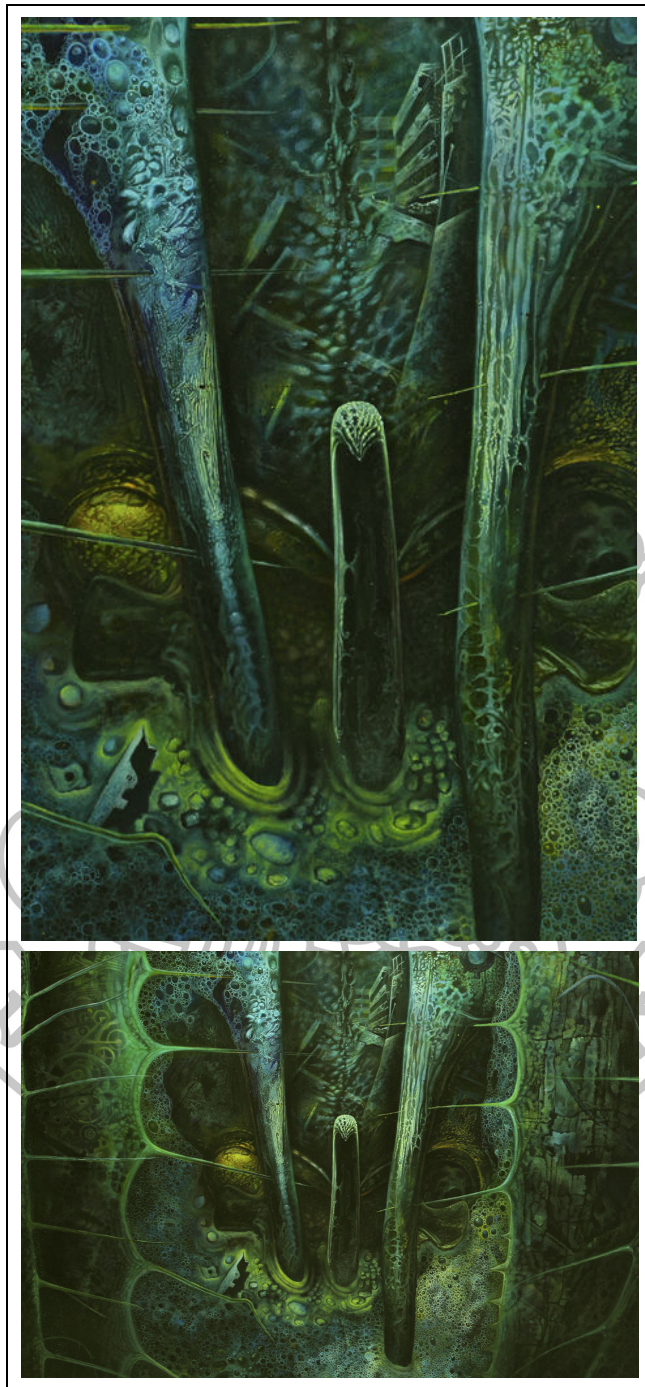
ภาพที่ 36 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน ความสวยงามที่น่ารังเกียจ

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 cm. x 120 cm.

ภาพที่ 37 รายละเอียดของภาพผลงาน “ความสวยงามที่น่ารังเกียจ”

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2 “การดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่”

ภาพที่ 38 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน การดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 265 cm. x 165 cm.

ภาพที่ 39 รายละเอียดของภาพ “การดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่”

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3 “ความทรงจำบนร่องรอยของวัตถุ”

ภาพที่ 40 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน ความทรงจำบนร่องรอยของวัตถุ

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 180 cm. x 150 cm.

ภาพที่ 41 รายละเอียดของภาพ “ความทรงจำบนร่องรอยของวัตถุ”

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4 “ชีวะวิถี Go On”

ภาพที่ 42 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน ชีวะวิถี Go On

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 190 cm. x 150 cm.

ภาพที่ 43 รายละเอียดของภาพ “ชีวะวิถี Go On”

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5 “วิถีชีวิตบนความผกผันของพื้นที่ใหม่”

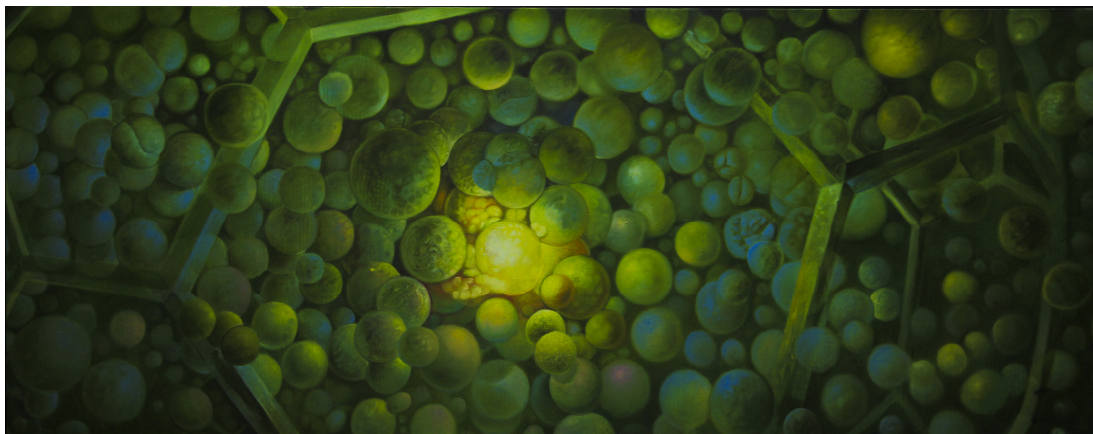

ภาพที่ 44 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5
ชื่อผลงาน วิถีชีวิตบนความผกผันของพื้นที่ใหม่
เทคนิค สีน้ำบนผ้าใบ
ขนาด 185 cm. x 120 cm.

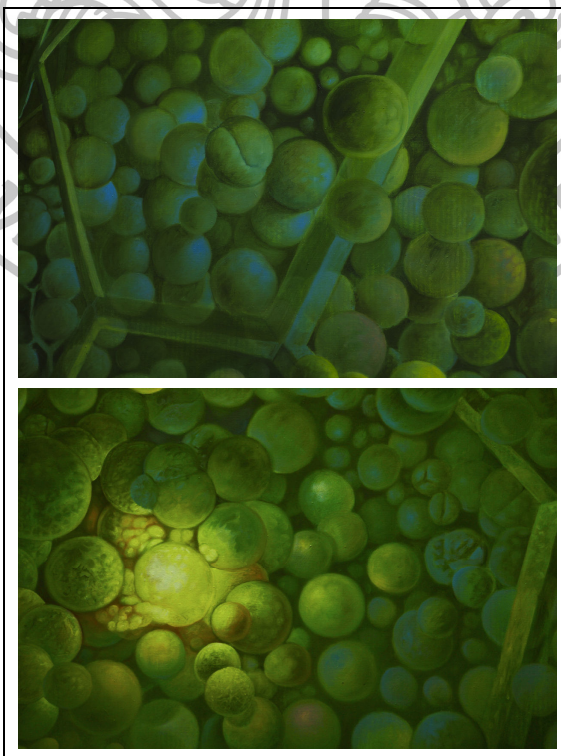

ภาพที่ 45 รายละเอียดของภาพ “วิถีชีวิตบนความผกผันของพื้นที่ใหม่”

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6 “Begin Again”

ภาพที่ 46 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6
ชื่อผลงาน Begin Again
เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ขนาด 195 cm. x 65 cm.

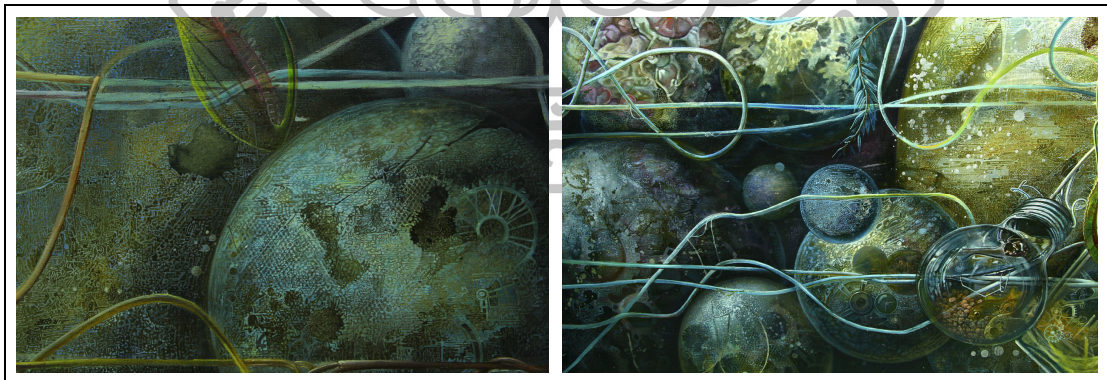
ภาพที่ 47 รายละเอียดของภาพ “Begin Again”

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7 “ไกลสุดไกลสุดโค้งขอบฟ้า”

ภาพที่ 48 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7
ชื่อผลงาน ไกลสุดไกลสุดโค้งขอบฟ้า
เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ขนาด 180 cm. x 100 cm.

ภาพที่ 49 รายละเอียดของภาพ “ไกลสุดไกลสุดโค้งขอบฟ้า”

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8 “ภาพสุดท้ายที่เคยมีอยู่ด้านหน้ากำแพง”

ภาพที่ 50 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8

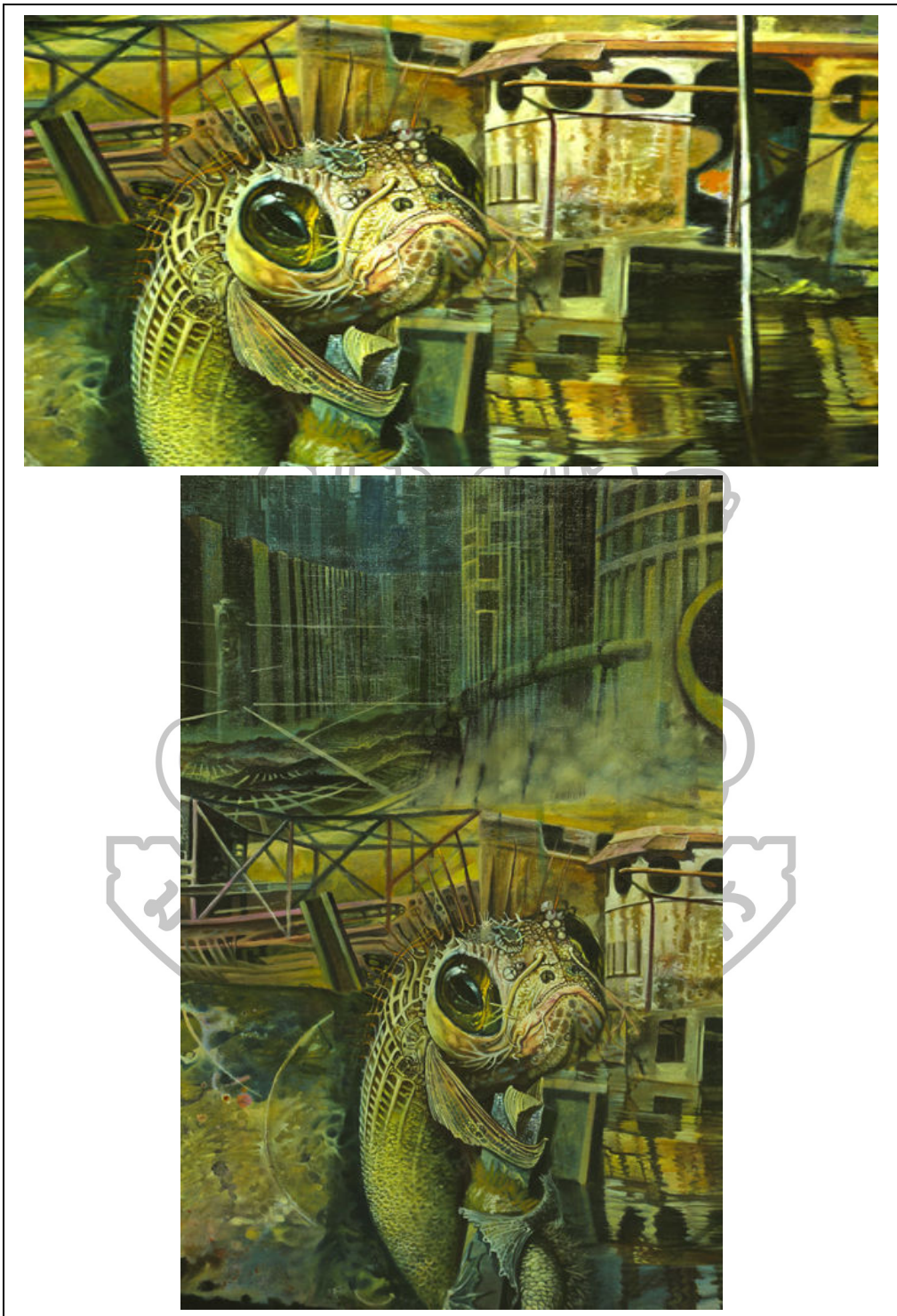
ชื่อผลงาน ภาพสุดท้ายที่เคยมีอยู่ด้านหน้ากำแพง

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 cm. x 110 cm.

ภาพที่ 51 รายละเอียดของภาพ “ภาพสุดท้ายที่เคยมีอยู่ด้านหน้ากำแพง”

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9 “Falling Slowly”

ภาพที่ 52 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9
ชื่อผลงาน Falling Slowly
เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ขนาด 150 cm. x 150 cm.

ภาพที่ 53 รายละเอียดของภาพ “Falling Slowly”

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10 “ชะตากรรมที่เผชิญสะท้อนผ่านร่องรอยของชีวิต”

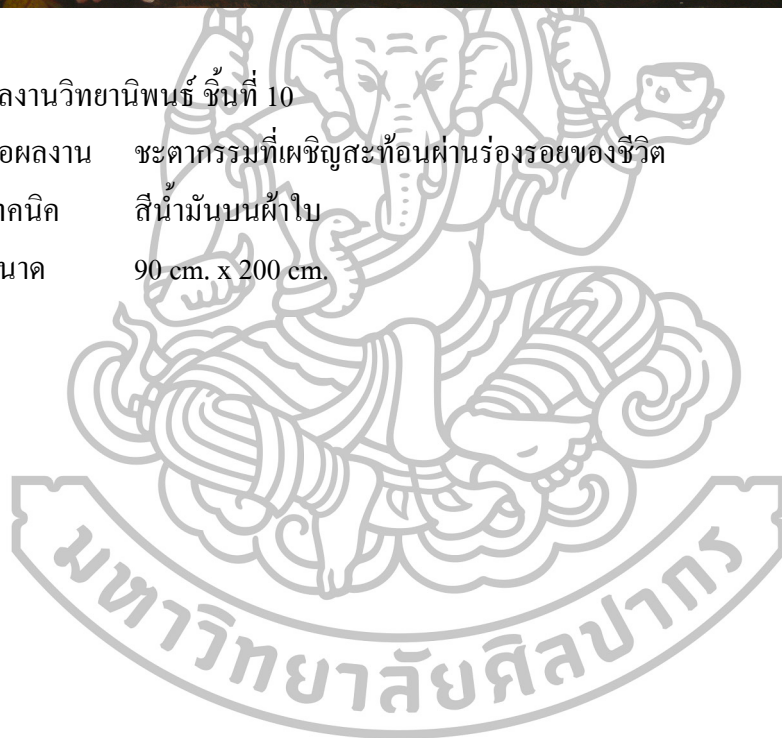

ภาพที่ 54 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10

ชื่อผลงาน ชะตากรรมที่เผชิญสะท้อนผ่านร่องรอยของชีวิต

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 90 cm. x 200 cm.

ภาพที่ 55 รายละเอียดของภาพ “หะตากรรมที่เผชิญสะทอนผ่านร่องรอยของชีวิต”

บทที่ 5

บทสรุป

การจัดทำวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อชื่อ “ชีวะวิถีบนพื้นที่ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป” ได้ถ่ายทอดและนำเสนอทัศนคติของข้าพเจ้าที่มีต่อสิ่งมีชีวิตที่ดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมในอนาคตอันเป็นผลกระทบจากการกระทำของคนในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งผลกระทบเหล่านี้เป็นสิ่งเร่งวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตให้เกิดการปรับตัวเพื่อการดำรงอยู่ต่อไปของเผ่าพันธุ์

จากการศึกษาค้นคว้าพัฒนากระบวนการทางด้านความคิดและการแสดงออก ได้รวบรวมกลั่นกรองเป็นการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งถูกสร้างขึ้นจากประสบการณ์ของชีวิตที่ได้สัมผัส รับรู้ ในสิ่งแวดล้อมมาโดยตลอด สะท้อนผ่านสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการอยู่รอดในสิ่งแวดล้อม เป็นสัญชาตญาณในจิตใต้สำนึกที่อยู่ในส่วนลึกเหนือการควบคุมของเหตุผล เมื่อสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บังคับ จึงต้องเกิดการปรับตัวในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อหาทางรอดทั้งหมดเป็นเพื่อการรักษาเผ่าพันธุ์ ในการคัดเลือกของธรรมชาตินั้นไม่มีศีลธรรม ถูกผิดหรือดีเลว สายพันธุ์ที่ปรับตัวอย่างเหมาะสมที่สุดเท่านั้นจะถูกคัดเลือก โดยธรรมชาติให้สืบสายพันธุ์ต่อไป แนวความคิดและการแสดงออกที่ถูกถ่ายทอดลงวิทยานิพนธ์ มิได้มุ่งเน้นตั้งคำถามถูกผิด เป็นเพียงการแสดงออกด้วยการตั้งสมมติฐาน แล้วคาดคะเนผลจากการกระทำในอดีต และปัจจุบันของทุกชีวิตบนสิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล แล้วถ่ายทอดผลนั้นออกมาเป็นผลงาน ในทัศนคติของตนเอง

การสรุปผลรวบรวมประเด็นและข้อมูลใหม่ ๆ ในวิทยานิพนธ์ ทำให้ข้าพเจ้ามองเห็นการพัฒนางานในอนาคตได้อย่างชัดเจนขึ้น ในเวลาหลังจากนี้จะได้นำไปใช้เพื่อปรับเปลี่ยนกับตัวงานได้อย่างเหมาะสมต่อไป ข้าพเจ้านั้นได้รับประโยชน์และเข้าใจกระบวนการสร้างสรรค์ทางศิลปะอย่างลึกซึ้ง ก่อให้เกิดความคิดสติปัญญาและทัศนคติที่กว้างไกล ส่งผลต่อการพัฒนาให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการทำงานต่อไป ในการทำงานอาจมีอุปสรรคอยู่บ้าง ทำให้ความสมบูรณ์ของตัวงานไม่สำเร็จตรงตามที่คาดคิดไว้ แต่ในส่วนของงานแสดงออกทางด้านความคิดนั้น ได้ตอบสนองตรงตามแนวความคิดที่ตั้งไว้อย่างครบถ้วน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กลไกการปรับสมดุลโลก. เข้าถึงเมื่อ 3 สิงหาคม 2558. เข้าถึงได้จาก http://www.lesacd.in.th/5/balance_system/balance/balance.html

คุณากร วาณิชวิรุฬห์. *วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต*. กรุงเทพฯ: พี. วาทิน พับลิเคชั่น, 2548.

ชลูด นิ่มเสมอ. *องค์ประกอบของศิลปะ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2534.

ซัชพล เกียรติขจรธาดา. *เหตุผลของธรรมชาติ*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง, 2554.

ดาร์วิน, ชาลส์. *กำเนิดสปีชีส์*. แปลโดย นำชัย ชีววิวรรธนน์. กรุงเทพฯ: สารคดี, 2558.

ดิวิ้อ, จอห์น. *องค์ประกอบของศิลปะ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. แปลจาก Art Experience, แปลโดย ชลูด นิ่มเสมอ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2534.

นิตยา เลหาจินดา. *วิวัฒนาการของสัตว์*. กรุงเทพฯ: ธีวเจียว, 2539.

ภาวะโลกร้อน (Global Warming). เข้าถึงเมื่อ 3 สิงหาคม 2558. เข้าถึงได้จาก <http://guru.sanook.com>

ภาวะโลกร้อน ระเบิดเวลาที่รอวันปะทุ. เข้าถึงเมื่อ 3 สิงหาคม 2558. เข้าถึงได้จาก

<http://www.whyworldhot.com/what-is-global-warming/global-warming-timebomb/>

รายการท่องโลกกว้าง. “สารคดีวิกฤตโลก.” ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ TPBS. กุมภาพันธ์ 2558.

_____. “สารคดีหากโลกนี้ไม่มีมนุษย์.” ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ TPBS. สิงหาคม 2557.

อายา, ฟรานซิสโก เจ. *20 คำถามสำคัญทางวิวัฒนาการ*. แปลจาก The Big Questions Evolution. แปลโดย นำชัย ชีววิวรรธนน์. กรุงเทพฯ: มติชน, 2558.

อารี สุทธิพันธุ์. *ศิลปะนิยม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2516.

อิทธิพล ตั้งโฉลก. *อักขระ สัญลักษณ์แห่งการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พับ ลิช ชิ่ง, 2556.

อีแวนส์, ไคเลน. *และรอยวิวัฒนาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. แปลโดย แทนไท ประเสริฐกุล. กรุงเทพฯ: มุลนิธิเด็ก, 2552.

เฮย์เดน, โทมัส. **ชีพจรโลกท่ามกลางวิกฤติโลกร้อน**. 2 เล่ม. แปลโดย เพชร มโนวีตร. กรุงเทพฯ: เนชั่นเนลจีโอกราฟฟิก, 2552.

Mimic. **เลียนแบบทำไม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. แปลโดย แทนไท ประเสริฐกุล. กรุงเทพฯ: โอเพ่น บুক, 2549.

ภาษาต่างประเทศ

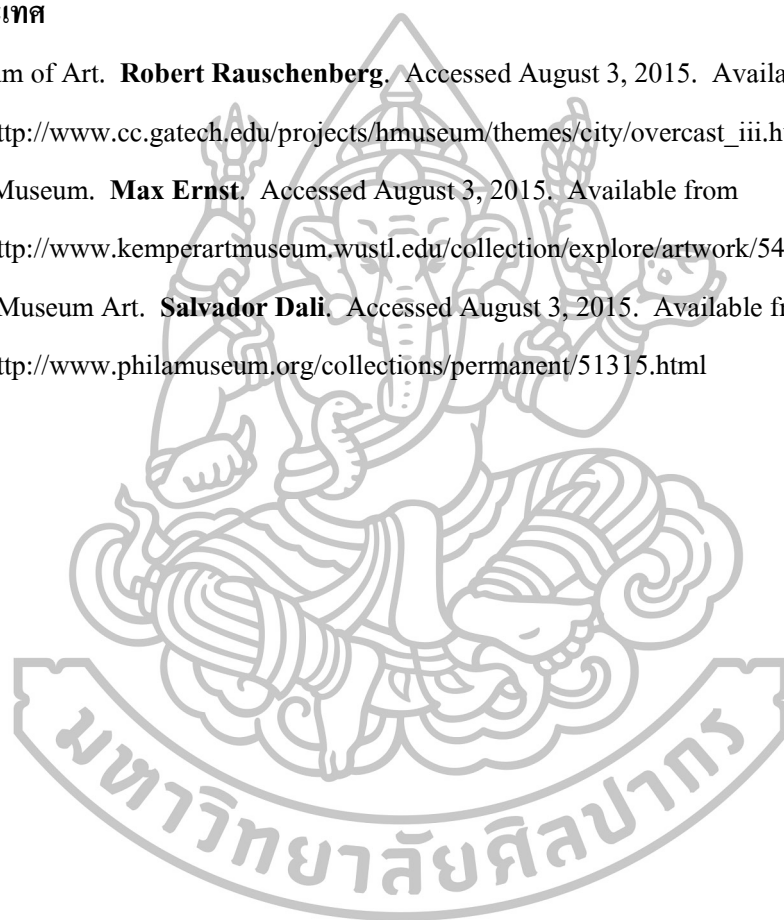
HIGH Museum of Art. **Robert Rauschenberg**. Accessed August 3, 2015. Available from http://www.cc.gatech.edu/projects/hmuseum/themes/city/overcast_iii.html

Kemper Art Museum. **Max Ernst**. Accessed August 3, 2015. Available from

<http://www.kemperartmuseum.wustl.edu/collection/explore/artwork/541>

Philadelphia Museum Art. **Salvador Dali**. Accessed August 3, 2015. Available from

<http://www.philamuseum.org/collections/permanent/51315.html>

ภาคผนวก

รายชื่อผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์

ชั้นที่ 1	สุนทรียของธรรมชาติ	ขนาด 150 x 100 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 2	วันฝนผ่าน	ขนาด 200 x 120 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 3	วันฝนโปรย	ขนาด 190 x 110 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 4	ความทรงจำสีจางๆ	ขนาด 150 x 110 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 5	Untitled	ขนาด 230 x 150 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 6	Untitled	ขนาด 200 x 65 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 7	Untitled	ขนาด 180 x 150 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 8	Untitled	ขนาด 150 x 100 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 9	ร่องรอยที่เหลืออยู่	ขนาด 200 x 110 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 10	พื้นที่ชีวิตใหม่	ขนาด 180 x 120 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 11	ลวงตา กลายร่าง พรางตัว	ขนาด 150 x 110 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 12	ถุงดำ	ขนาด 160 x 140 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 13	สุนทรียธรรมชาติ	ขนาด 230 x 166 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 14	Untitled	ขนาด 170 x 150 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ชั้นที่ 1	ความสวยงามที่น่ารังเกียจ	ขนาด 150 x 120 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 2	การดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่	ขนาด 265 x 165 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 3	ความทรงจำบนร่องรอยของวัตถุ	ขนาด 180 x 150 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 4	ชีวะวิถี Go On	ขนาด 190 x 150 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 5	วิถีชีวิตบนความผกผันของพื้นที่ใหม่	ขนาด 185 x 120 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ชั้นที่ 6	Begin Again	ขนาด 195 x 65 cm.	เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

- ชั้นที่ 7 ไกลสุดไกลสุดโค้งขอบฟ้า ขนาด 180 x 100 cm. เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
- ชั้นที่ 8 ภาพสุดท้ายที่เคยมีอยู่ด้านหน้ากำแพง
ขนาด 200 x 110 cm. เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
- ชั้นที่ 9 Falling Slowly ขนาด 150 x 150 cm. เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
- ชั้นที่ 10 ชะตากรรมที่เผชิญสะท้อนผ่านรอยร่องของชีวิต
ขนาด 90 x 200 cm. เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล   วรวิษ จันทร์ณรงค์
 ที่อยู่   44/2 หมู่ 1 ตำบลอินคีรี อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
 โทรศัพท์   081-0970831

ประวัติการศึกษา

- 2542   มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเบญจมราชูทิศ นครศรีธรรมราช
 2545   ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยช่างศิลป์ นครศรีธรรมราช
 2548   ปริญญาบัณฑิต คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 2555   ศึกษาต่อระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย
           มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการแสดงผลงาน

- พ.ศ. 2553   ร่วมแสดง UOB Painting of the year
 พ.ศ. 2554   ร่วมแสดง นิทรรศการศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 27
 พ.ศ. 2555   ร่วมแสดง นิทรรศการศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 28
 พ.ศ. 2556   ร่วมแสดง ประติมากรรมจากวัสดุเหลือใช้ ART OF THE KING (ด้วยเกล้า)
 พ.ศ. 2556   ร่วมแสดง 9 Year Anniversary Hop art now
 พ.ศ. 2558   รางวัลดีเด่น ประกวดผลงานจิตรกรรมพานาโซนิก ครั้งที่ 17